

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

Razne vesti.

Podaniki nevtralcem bodo oproščeni vojaške službe.

Washington, D. C. 16. feb. Vojni in državni department je izdelal nov zakonski načrt, na podlagi katerega bodo vsi, tu živeči podaniki nevtralnih držav oproščeni vojaške službe, dasiravno imajo že prvi ameriški papir. Ta zakonski načrt je danes predložil v kongresni zbornici kongresnik Dent, načelnik vojaškega oddelka.

Državni tajnik Lansing zatrjuje, da bo vsled te postave oproščenih najmanj 30,000 vojaških nabornikov, izmed katerih bi bila polovica sposobna za vojaško službovanje.

Zaeno je državni tajnik pojasnil, da je že več nevtralnih držav ušlo iz rok protestov pri naši vladi, ker se je dosedaj pozivalo tudi tu živeče podanike nevtralcev pod orožje; predsedniku Wilsonu se je zdelo sedaj umestno da je pod gotovimi pogoji poslal na dopust vse vojake, ki so bili podaniki nevtralnih držav. Na ta način namerava naša vlada ohraniti prijateljstvo z vsemi nevtralnimi državami na svetu.

Smrt znanega letalca.

Fort Worth, Tex. 15. feb. Danes se je ubil na Benbrookovem vzletnem polju angleški letalec, kapitan Vernon Castle. Pogumni letalec se je hotel s svojim aeroplanom umakniti nekemu drugemu aeroplanu; med tem se mu je pa nekaj pokvarila vodilna naprava, vsled česar je padel na tla kakih 75 čevljev visoko in je obležal mrtev na mestu. Ž njim vred je bil tudi nek začetnik, ali učeneec zrakoplovnega oddelka; slednjemu se k sreči ni pripetilo nič zalega; le prestrašil se je hudo.

Kapitan Castle je bil eden izmed najbolj priljubljenih učiteljev zrakoplovstva na tujakšnjem vzletnem polju. Ko so častniki in moštvo njegovo truplo jemali iz razbitega stroja, so tekle vsem solze žalosti in sočutja.

Truplo ponesrečenega kapitana Vernona bodo prepeljali v New York, kjer ga bodo pokopali z vsemi vojaškimi častmi.

Castle Vernon je bil v civilnem življenju najboljši plesalec sedanje dobe; prisluzil si je s svojo ženo sleherni dan \$1000., kasneje se je pa prijavil angleškemu letalnemu oddelku kjer je služboval 9 mesecev. Med tem je naredil nad 150 zračnih poletov na zapadni fronti nad nemško fronto; posrečilo se mu je izstreliti številno sovražnih letal. Meseca oktobra 1917 je prišel semkaj v Ameriko po naročilo angleške vlade da je v Fort Worthu učil ameriške letalce.

Praznovanje ponedeljkov odpravljeno.

Minuli ponedeljek dne 18. t. m. se je pričelo v Chicagu zopet delati s polno paro, ali po starem načinu, ker je vlada preklicala odredbo hranjevanja kuriva.

Tekom prvih 5 dni in zadnje 3 ponedeljke, ob katerih je vse delo počivalo se je v Chicagu prihranilo za \$27,486,908. vrednosti premoga ozir. kuriva. Pri tem so pa delavci izgubili na zaslužku \$213,757,000, gospodarji pa \$381,531,000 na izgubi časa in dobička.

Strokovni list "Black Diamond" poroča, da je veljala vsaka prihranjena tona premoga \$289. — več kot potrebno. Sedaj obratuje zopet nad 8000 tovarni in delavnice v Chicagu, kjer je zaposlenih približno 400,000 delavcev.

Vprašanje glede pomanskjanja

premoga je v našem mestu s tem rešeno; kajti sedaj prihaja sleherni dan v mesto do 2800 kar premoga, ali 1000 kar več, kot pred tremi tedni.

Vojaštvo straži inozemske parnike.

Norfolk, Va. 18. feb. Vsled vladne odredbe stražijo vojaki mornarične rezerve vse inozemske parnike in sicer takoj prvo uro, ko dosepejo semkaj do časa odhoda. To se je ukrenilo vsled tega, da ne more uiti nobedena sumljiva oseba, dospevši v Ameriko na kakem inozemskem parniku.

Grabnja lesenih parnikov.

Washington, D. C. 18. feb. V sredo bodo spustili v vodo v Orange, Tex., največji leseni parnik, ki bo zavzemal 5000 ton prostornine. V označeni ladjedelnici je sedaj v delu 8 sličnih tovarnih parnikov.

Ogrodje takega parnika se lahko dovrši tekem 3 tednov. Ker imajo razni lesni trgovci na jugu dovolj gradbenega materiala na razpolago, bo vlada lahko zgradila tekem leta tisoč lesenih parnikov.

Zavarovanje vojakov.

Washington, D. C. 18. feb. Dosedaj je že 90 odstotkov vojaštva pri ameriški armadi zavarovanih. Državni zakladničar McAdoo poroča, da se je odzvalo državnemu zavarovanju 92 odstotkov vseh vojaških taborišč. Izmed 32 taborišč ima 8 skoro 99 odstotkov vojaštva zavarovanega. Dasiravno je bil rok zavarovanja določen, samo do 12. februarja, se je čas za to zopet podaljšalo. Skupna zavarovalnina znaša \$8,879,104,000 ki se ozira na 1,082,099 prosilec, ozir. zavarovancev.

Billy Sunday gre na Francosko.

New York, N. Y. 18. feb. Billy Sunday, znani apostol prohibicije bo držal danes tukaj svoj zadnji govor; zatem se bo pa podal na Francosko, kjer bo deloval med ameriški vojniki na fronti.

Število nemških podanikov v Chicagu in New Yorku.

Danes teden, ali dne 13. t. m. se je zaključilo v našem mestu uradno popisovanje nemških podanikov. Glasom poročila policijskega uradnika Conwaya živi v Chicagu 13,264 podanikov kajzerja.

Iz New Yorka se poroča, da se je ondi registriralo 35,596 nemških podanikov. Policija v New Yorku se je v tem precej vtela, ker se je sprva mislilo, da se bo registriralo od 45,000 do 60,000 sovražnih Nemcev.

Rumunska vojna misija v Chicagu.

Minulo nedeljo dne 17. t. m. je bila rumunska vojna misija gost mesta Chicago. Nesrečne Rumunce je zastopal semkaj došli minister Dr. Angelescu, v spremstvu N. Lahovarija, tajnika rumunske legacije, majorja Teiushana vojaškega atašeya, in Walter Brewsterja; rumunskega konzula v Chicagu.

Popoldne ob dveh se je vršil v Auditorium gledališča velik manifestacijski shod v Chicagu in okolici živečih Rumuncev; na tem shodu so se vršili razni govori zastopnikov "National Security" lige, rumunske vojne misije in zastopnikov večjih rumunskih društev. Američani so zatrjevali in obljubovali Rumuncem vsjo pomoč v njih borbi za pravico in svobodo.

Za povečanje armade.

Washington, D. C. 15. feb. Razni administracijski voditelji kongresa so zvedeli danes od vojnega departmenta, da bo po

novi naborni postavi vpoklicanih, takoj 500,000 mož; s tem številom bo znašala skupna armada Združenih držav 2,400,000 mož. Do 1. julija letos bo znašala naša skupna armada na francoski fronti 1 milijon mož.

Poduk nemštine odpravljen.

Cincinnati, Ohio. 18. feb. Vsled priporočila šolskega superintendenta Condon, je sprejel mestni šolski svet resolucijo, da naj se letos po 1. juniju odpravi poduk nemškega jezika iz vseh šol mesta Cincinnati.

Obsojen mesarski baron.

Dne 15. t. m. je zvezni sodnik Landis obsodil znanega mesarskega barona James Dorsey iz Gilberts, Ill., v 8-letno ječo, ker je na nepostavni način navajal cene živine.

Revolucija na Rukem.

Petrograd, Rusija, 18. feb. — Po hudem in krvavem boju so boljševiki danes zavzeli Kijev, eno izmed glavnih mest Ukrajine. Predno se je to mesto udalo, je tekla kri v potokih, ker se je vršil na obeh straneh hud boj. Cele kupe mrličev in ranjenecv je bilo videti po hudem spopadu na ulicah in cestah. Za časa najhujšega klanja (minuli torek) so mesto bombardirali tudi letalci (boljševiki). Računa se, da je bilo v puščanih bojih v Kijevu ubitih do 4000 oseb, nad 7000 pa ranjenih. Tako je bilo tudi na stotine ubitih in ranjenih minuli ponedeljek v mestu Odesa; mesto so obstrlejavale tudi bojne ladje, katere imajo v posesti boljševiki.

V Bobruiskem so boljševike premagale poljske čete; Bobruisk se nahaja 85 milj južnoistočno od Minska, sedaj se pomikajo poljske čete proti mestu Smolensk, med tem ko imajo Rumunci v svoji oblasti aktermansko okrožje v Besarabiji in se bližajo Odesi.

Pri Kharkovem se je vršila huda bitka med boljševiki in kozaki, pod poveljstvom generala Aleksijeva. Boljševiki pošiljajo napram kozakom nove čete, kjer se pričakuje odločilne bitke med obema strankama. Sodi se, da se bo kozakom pridružil tudi general Boris Savinkov, bivši član Kerenskejive vlade.

Iz Kijeva v Ukrajini se poroča, da se tamošnji meščani skrivajo po kletih pred tolpo boljševikov, ki pleni in mori vse, kar ji pride pod roko.

Boljševiki so se ustanovili sedaj tudi v Odesi, odkoder bodo širili svoje tolovske operacije. O sličnih krvavih nemirih se poroča tudi iz Finske. V Helsingfordu je bilo doslej umorjenih in ranjenih tudi že na tisoče meščanov in delavcev, ki se ne strinjajo z načeli ruskih anarhistov, ali boljševikov.

Bolo paša obsojen na smrt.

Pariz, Francija, 15. feb. — Včeraj se je zaključila pred vrhovnim vojaškim sodiščem senzacionalna obravnava znanega Pavel Bolo paše s tem, da je bil obsojen na smrt vsled veleizdaje.

Bolo paša je vložil danes pred kasacijskem sodiščem ničnostno pritožbo, trdeč, da ima nad tisoč vzrokov za to.

Zatem so Bolo pašo preoblekli v jetniško obleko in ga zaprli v mrtvaško celico La Sante ječe, kjer je pod strogim vojaškim nadzorstvom.

Ruski ultimatum Rumuniji.

London, Anglija, 17. feb. — Ruska vlada je poslala Rumuniji ultimatum, da naj Rumunci takoj evakuirajo Besarabijo, da bo moglo Rusom transportirati svoje čete čez rumunsko in besarabsko ozemlje. V tem ultimatumu je Rusija tudi zahtevala izgon ruskega

generala Dimitrija Šerbačeva, poveljnika ruskih čet v Rumuniji, ki je sovražnik boljševikov.

Rumunska za separaten mir.

Amsterdam, Nizozemsko, 17. ber. Rumunska je pripravljena pričeti mirovna pogajanja s centralnimi silami pod pogojem, da se pri tem ne bo kršilo suverenitete Rumunske. — Tako poročilo prihaja semkaj z Dunaja.

Rumunska je pri volji odstopiti Dobrudžo Bolgarijo, ako bi dobila za to del Besarabije.

Otvoritev "rajstaga".

London, Anglija, 16. feb. — Neko amsterdamsko poročilo zatrjuje, da se vrši otvoritev "rajstaga" ali nemškega državnega zbora dne 21. t. m. Kanceler Hertling bo označeni dan govoril o mirovni pogodbi z Ukrajino; tako bo odgovoril tudi predsedniku Wilsonu, Lloyd George in ministru, preds. Orlando.

Berlinski list "Vorwaerts" zatrjuje, da bosta Hertling in Kuehlman najprvo poročala v državni zbornici o njunem obisku cesarja v glavnem vojnem stanu v zadevi proglašanja neodvisnosti Litvinske, ki se ima izvršiti v najkrajšem času.

Nemško vojaštvo se punta.

Petrograd, Rusija 17. feb. — Iz Moskve se semkaj poroča, da so se pričele nemške čete v Kovnem in Grodnem puntati, ker so jih mislile oblasti poslati na zapadno fronto.

Puntarji so zavzeli vse dobro utrjene pozicije; njim se je pridružila tudi artilerija. V spopadu s še lojalnimi nemškimi četami so ostali puntarji zmagovalci.

Neko brezlično brzovjavno poročilo poroča, da se je še dne 5. t. m. spuntalo do 25,000 nemških vojakov nastanjenih v Kovnem. Sedaj se torej ne ve, je li bil označeni punt isti, ali se misli na kak ponovni punt?

Nemci izgubili 21 letal.

London, Anglija, 18. feb. Uradno se poroča, da so minuli teden izgubili Nemci pri raznih napadih 21 svojih letal.

Nemški letalci so na raznih krajih vrgli minulo soboto na tla nad pet ton bomb. Samo dne 16. t. m. so naši letalci izstrelili 14 nemških letalnih strojev, 7 pa občutno poškodovali. Naših letal se pogreša v minulem tednu pet.

Mirovni delegatje centr. zaveznikov se vračajo domov.

Berlin, Nemčija, 16. feb. (Preko Londona). Uradno se poroča, da so mirovni komisiji centralnih zaveznikov zapustili včeraj Petrograd in so križali nemško mejo danes zjutraj.

Francija bo zasegla vse parnike.

Pariz, Francija, 18. feb. Francoska vlada bo zasegla dne 10. marca t. l. vse tovorne parnike, ki so sedaj privatna last. V to svrhu bo posebna komisija stopila z lastniki parnikov v dogovor glede odškodnine.

Most in predor čez bosporsko ožino.

Amsterdam, Holandsko 18. feb. Turški parlament je odobril načrt za gradbo velikega mostu in predora čez bosporsko ožino, ki bo vezal Evropo in Azijo. Z gradbo bo pričela dne 1. aprila letosnica ogrska družba Most in predor bo dolg 1800 čevljev.

General Kaledines mrtev?

Washington, D. C. 16. feb. Ameriški konzul v Tiflisu poroča danes nepotrjeno vest, da je general Kaledines, vodja ruskih kozakov neznan kam izginil. Splošno se sodi, da je že mrtev, ker so ga spravili boljševiki s površja.

POGREB ŽRTEV "TUSCANIJE."

Neko škotsko pristanišče, dne 12. februarja 1916.

Do danes, ali teden dni po strašni katastrofi "Tuscanije" je bilo položenih k večjemu počitku že 171 žrtev tega ponesrečenega transportnega parnika. Te žrtve so pokopane na različnih mestih ob škotskem obrežju in se delijo sledeče:

131 identificiranih in 33 neidentificiranih ameriških vojakov, ter 7 mož posadke ali moštva označenega parnika.

Zadnjih 17 ameriških vojakov je bilo pokopanih danes popoldne. Dasiravno je bilo zelo deževno vreme, je prišlo k pogrebu na stotine kmetov iz bližnjih naselbin, da izkažejo s tem spoštovanje in zadnjo čast ameriškim junakom.

Trupla ponesrečenih vojakov se je prepeljalo na nek prostor na velikem motornem vozu; za vozom je korakalo 25 rešenih, ali preostalih ameriških vojakov ter številno domačega ljudstva tako, da je bil sprevod več milij dolg. Spredaj je nesel nek ameriški vojak veliko zvezdnato zastavo, poleg njega je pa korakal nek angleški vojak z angleško zastavo.

Ob skupnem grobu se zapeli ameriški vojaki znano narodno himno "The Star Spangled Banner," nji je sledila še angleška narodna himna "God Save the King." Predno so spustili žrtve v skupen grob, jim je bil oddan še zadnji pozdravni strel od priujočih ameriških in angleških vojakov.

Za sedaj se je naredilo začasno ograjo okrog vseh grobov žrtev "Tuscanije"; kasneje se bo pa grobe lepo pregradilo in olepšalo, kakor hitro bo mogoče dobiti potrebni material za to.

Nek angleški častnik, ki je delal neumorno noč in dan pri pokopavju ameriških žrtev "Tuscanije" zatrjuje, da se je pričelo med bližnjimi naseljniki že pobirati prostovoljne doneske za zgradbo velikega in krasnega spomenika ameriškim žrtvam.

Sedaj se nahaja pri raznih fermerjih še 8 ameriških ponesrečenih vojakov, ki bodo šele čez čas okrevali vsled prestalega strahu.

V uradnem izkazu mrtvih so zaznamovana sledeča imena žrtev iz države Ill. in Wis:

- Harry Carpenter, Potomac, Ill.
- Carter N. Orweil, Milwaukee, Wis.
- Raymond Butler, New Richmond, Wis.
- Charles Swanson, Rothshilds, Wis.
- Russel F. Bennett, Plainfield, Wis.
- James O. Hawley, Neenah, Wis.
- Fred A. Rudolph, Milwaukee, Wis.
- Otis E. Hutchins, Whitehall, Wis.
- Otto Mowrey, Kenosha, Wis.
- Claire Metzenbauer, Chippewa, Falls, Wis.
- Alwin N. Collins, Markeson, Wis.
- Antony Abboni, Detroit, Mich.

Skupen grob za pokop teh žrtev se je izbralo ob morskem zalivu 300 čevljev visoko nad skalnatimi pečinami; odkoder se nudi na morje krasen razgled. Zastavo, katero se je nosilo pri pogrebu, so naredile v naglici bližnje kmetice.

Dognano je, da so imeli skoro vsi ponesrečeni vojaki na sebi rešitne pasove in da je bila njih obleka namočena z oljem, ki se je razlilo iz velikih shramb tor-

pedirane "Tuscanije". Dosti izmed ameriških vojakov je poskakalo takoj po nesreči v morje ter so plavali nekaj časa v vodi, pomešani z oljem. Nekaj izmed teh je dospelo že prav blizu do obrežja v rešilnih čolnih; dospevši pa do nevarnih skalnatih pečin je valovje vse čolne prevrnilo in razbilo.

Ameriški prostak Wilbur Nutt iz Springfield, Ohio se je nahajal v rešilnem čolnu št. 11. Iz med 30 tovarišev se je samo on rešil.

"Celih 6 ur sem korakal in lezel po pečini dokler me niso rešili. Videl sem na lastne oči, kako so se pred mano moji tovariši drug za drugim potapljali", tako pripoveduje rešeni ameriški prostak W. Nutt.

Trupla 60 žrtev, katere se je položilo prvič k večjemu počitku niso bila tako hudo poškodovana kakor pa skupina trupel (49 in 44) katere je voda metala ob skalnate pečine. Teh nesrečnih sploh ni bilo mogoče spoznati, niti po obrazih in niti po obleki, ker so imeli preveč ran.

Ker ni na tem mestu nikakega drevja, je bilo težko dobiti potrebne rakeve za pokop teh žrtev; vsled tega se je pokopalo vse žrtve v njih oblekah, zavite v posebno platno. Rakev se je zamoglo narediti za silo le počlo število. Nek bližnji pogrebnik je imel pač nekaj rakev, kar pa nikakor ni zadostovalo za vse metvece. Vsled tega je ukazal nek veleposestnik iz bližine svojim službenecem, da naj posekajo vsa prikladna drevesa več milj na okoli; dobilo se je pa iz teh drevces desk samo za 25 rakev. Ker torej ni bilo na noben način mogoče dobiti več lesa za rakeve, se je sklenilo položiti žrtve v rakvah na dno skupnega groba, vrh tega so pa polagali ostale žrtve, zavite v posebno platno po deset in deset skupaj.

Blag in časten spomin vsem žrtvam — "Tuscanije!"

Italijani potopili svražno bojno ladjo.

Rim, Italija 17. feb. Admiralliteta je objavila danes bolj podrobna poročila o uspešnem napadu treh italijanskih torpednih čolnov, ki so se pojavili v noči 11. febr. v Buejcearji blizu Reke.

Označeni torpedni čolni so si naredili pot čez kvarnerski zaliv v gosti megli do reškega kanala, kjer so potopili neko veliko avstrijsko bojno ladjo.

Dasiravno so bile v reškem zalivu napeljane velike torpedne mreže, ki so branile avstrijske bojne ladje, se je nekemu laškemu torpednemu čolnu posrečilo razstreliti to mrežo ter potopiti sovražno ladjo. Tega napada se je udeležil zani poročnik Rizzo, ki je lansko leto blizu Trsta tudi potopil avstrijsko križarko "Wien"; v njegovi družbi se je vdeležil tega napada tudi laški pesnik Gabriel D. Annunzio.

Ta napad je bil že enajsti, katerega so Italijani izvršili v avstrijskih pristaniščih.

Anton Trstenjak umrl.

V Ljubljani je umrl znani slovenski književnik Anton Trstenjak. Rojen je bil leta 1859, v Krčevini pri Ormožu. Gimnazijo je dovršil v Varaždinu, na Dunaju pa je študiral klasično slovensko filozofijo. Kot dijak je že za delovati na literarnem polju ter je ustanovil na Dunaju Slovensko literarno društvo. Pri povratku v Ljubljano je bil najprej učitelj na trgovski šoli, pozneje pa uradnik pri Mestni hranilnici. Z njegovo smrtjo so izgubili Slovenci vrliga kulturnega delavca.

VAŽNE VEŠTI IN ODPOVEDI

OPOMBA.
Vse člane društva sv. Štefana št. 1. v Chicago, Ill., se tem potom naznanja, da naj vsakdo izrodi svoj tiket od zadnje društvene veselice na prihodnji društveni seji, to je v nedeljo dne 3. marca. Kdor tega ne stori do omenjene seje, bode moral tiket vseeno plačati brez ozira na kakšne izgovore.

Tiket se lahko pošlje tudi po kakem sobratu, ali pa po pošti, kdor ga osebno ne more vrniti. Žal, da je pri našem društvu ta razvada, da se taka stvar rada vleče kar po celo leto; nazadnje se pa le ne more priti do kakšnega zaključka.

Upam, da bodo vsi tisti člani, ki še niso oddali tiketov, upoštevali moj opomin in si s tem prihranili sitnosti.

Bratski pozdrav vsem članom društva sv. Štefana št. 1.

A. Stomich, II. tajnik.
1630 W. 22 Str.

ZA PIRUHE NAŠIM ČLANOM VOJAKOM.

Cleveland, O.
Cenjeno uredništvo:—

Naznanjam, da je naše društvo sv. Vida št. 25 na svoji zadnji seji odločilo darovati \$5,00 za pihure za člane K. S. K. J., ki se nahajajo pri vojaki, ali v službi strica Sam-a. Naše društvo ima sedaj 7 članov v armadi Združenih držav. Prosim, da to označite v imeniku in priobčite v Glasilu.

S sobratskim pozdravom
Josip Russ, tajnik.

NAZGANILO.

Članom dr. sv. Franciška Sal. št. 29 Joliet, Ill., se tem potom naznanja, da se bo vršila posebna, ali izvanredna seja dne 23. februarja t. l. ob pol 8. uri zvečer.

Ta seja je sklicana zaradi tega, da se bodo prečitala in odobrila nova društvena pravila. Zato prosim vse člane našega društva, da se te seje v obilnem številu udeležijo.

Kadar se nova pravila društva odobravajo, preden so oddana v tisk, je najboljša, da je vsak član društva navzoč, kadar se čitajo in potrjujejo. Akc ne bi bil kak stavek člana po volji, se lahko stvar črta, ali popravi. Člani, ki se ne udeležijo te seje, zapadejo kazni po pravih družtvu.

S sobratskim pozdravom
Martin Težak, predsednik.

NAZGANILO.

Iz urada društva sv. Petra št. 30 v Calumet, Mich., se naznanja, da se je na zadnji redni seji dne 10. feb. od vseh navzočih članov sklenilo, da bomo imeli običajno velikonočno spoved v soboto dne 2. marca popoldne in zvečer; skupno sv. obhajilo pa v nedeljo, dne 3. marca pri prvi sv. maši.

Torej se vsi člani prosijo in opozarjajo, da se te dolžnosti udeležijo in vpoštevajo društvene sklepe.

Naposled, da se naj vsi brez izjeme gori omenjenega dne zberejo ob pol 8. uri zjutraj v naši cerkveni dvorani, odkoder potem skupno odkorakamo v cerkev.

S sobratskim pozdravom
Mihail Majerle, preds.
Paul K. Madronich, tajnik.

NAZGANILO.

Iz urada dr. "Marije Sedem Zalosti" št. 50 K. S. K. J. N. B. Pittsburgh, Pa.

Tem potom naznanjam vsem članom našega društva, da sem zopet prevzel na seji dne 10. t. m. posel I. društva tajnika. Zatorej prosim člane, da naj se obračajo name, kar se tiče uradnega dela I. tajnika.

Drugim tajnikom je bil izvoljen sobr. Frank Golobič, 5212 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa. Tudi to naj članstvo upošteva pred vsem bolni člani, da se naznanijo pri II. tajniku, ko zbolijo, tako tudi ko ozdravijo. (Glejte stalen oglas našega društva priobčen v tem listu!)

Na seji meseca decembra m. l. se je zaključilo, da se ima privedi letos zopet društveno veselico. Ta veselica se vrši dne 1. aprila, to je na velikonočni ponedeljek v prostorih K. S. Doma, na 57 Str. Pgbg, Pa. Vstopnina bo znašala 25c. Ker naše društvo ne raz-

pisuje posebne naklade na člane, zatorej je dolžnost vsakega člana (ice) da se udeleži te veselice. Prav je, da pridemo na tako veselico v polnem številu, da se pokazemo in seznanimo. Naše društvo šteje veliko število članov (ice) in je še morebiti dosti takih, da se medsebojno ne poznajo; na tej veselici boste imeli za to lepo priliko.

Nadalje hočem danes malo pojasniti, zakaj, ali čemu se je začetkom tega leta povišalo asessment K. S. K. J. da mora sedaj vsak član (ica) plačevati po 20c več na mesec. 5 centov je povišan asessment za upravni sklad, 5c je povišan asessment za operacije in 10c znaša asessment za Patrijotičen sklad. Slednji asessment homo plačevali le toliko časa, dokler bo trajala vojna. O tem ste že dostikrat čitali tudi poročilo gl. tajnika K. S. K. J.

Kar se tiče bolniške podpore našega društva vam je znano, da se je plačevalo od začetka po \$5. — na teden. Vsi dobro veste, da \$5. — ne zaleže dosti v teh hudih časih druginje; torej je naše društvo na gl. seji meseca dec. zaključilo, da se plača zanj po \$7. — bolniške podpore na teden oziroma za vsak dan po en dolar. N. pr. če je kdo bolan 15 dni, dobi \$15. — podpore, če je kdo bolan 16 dni se mu plača \$16. — itd. Poprej so plačevali člani po 50c v bolniško blagajno društvu, zdaj pa 70c, ali 20c več. Člani, ki imajo soprogo, plačajo še 5c za I. R. S. D. skupno 40c več, samci oženjeni 85 centov.

Mislím, da je s tem naše društvo naredilo najlepši korak kot še kedaj poprej s tem, da se plača za vsak dan \$1. — bolniške podpore in je absolutno pravilna podpora na teden; poprej se je v tem oziru godila krivica članom (icam); plačevali so mesečno za mesec; po mojem se mora tudi podpora dobiti za mesec.

Dasiravno ima naše društvo precej veliko blagajno, si morebiti nekateri člani mislijo, da nam ne bi bilo potreba nič večjega bolniškega asessmenta plačevati; boljše je vedno, da blagajna raste, nego da pada. Vzemite si za zgled kako društvo z malo blagajno. Ali so člani onega društva sigurni, da bodo dobivali redno vso boln. podporo? Treba je vedno na isto čakati in skladatai. Dokler imamo pa močno blagajno, smo lahko zagotavljeni, da bomo dobili v slučaju bolezní sigurno podporo od društva.

Pozdrav od vseh članov (ice) K. S. K. J.

Frank Trempus, tajnik
4628 Hatfield Str. Pittsburgh, Pa.

VAŽNO NAZGANILO.

Članicam društva sv. Sreca Marije št. 86 v Rock Springs, Wyo. se uradno naznanja, da je društvo sklenilo na zadnji seji dne 10. febr. da bomo imele skupno spoved in sv. obhajilo dne 3. marca, to je prvo nedeljo v marcu. Spovedoval bo Father Judnič iz Leadville, Colo., ki bo tukaj že v soboto, dne 2. marca. Tako bo imela vsaka članica priložnost opraviti spoved že v soboto in tudi v nedeljo pred sv. mašo.

Sv. maša se prične ob 9. uri in se bo brala za naše društvo sv. Sreca Marije. In ker bo skupno sv. obhajilo, se spodobi, da imamo regalije; torej ne pozabite istih s sabo vzeti in pripeti na prsa.

Glasom sklepa društva se prosí vse članice, da se vdeležijo skupno kolikor je le mogoče; seveda kar je nemogočega, tega društvo ne zahteva. Prosim in priporočam pa, če je le mogoče potrudite se toliko, da opravite to dolžnost skupno ali vse, ki spadamo k društvu živeče v mestu Rock Springs.

S sestriškim pozdravom
Apolonija Mrak, tajnica.

V POJASNILO.

S tem, hočemo poročati članstvu društva sv. Veronike št. 115 v Kansas City, Kans., da ni bil enoletni račun, ki se je poročal na seji dne 13. jan. t. l. pravičen. V sled tega so se knjige še enkrat preračunale in se je natančen račun poročal pri redni mesečni seji dne 10. febr. t. l.

Ker je bivši nadzorniški odbor od strani nekaterih članice hudo napadan, posebno jaz, kot nadzornica, torej še enkrat omenjam

V petih nedeljah — od 24. februarja do 24. marca — bodo med 8. sveto mašo vsa slovenska katoliška društva v Chicago korporativno prejela sveto obhajilo v cerkvi sv. Štefana in sicer v sledečem redu:

V nedeljo, dne 24. februarja: Društvo sv. Štefana, št. 1, K. S. K. J.

V nedeljo, dne 3. marca: Društvo Marije Pomagaj, št. 78, K. S. K. J. in društvo sv. Neže W. C. O. E.

V nedeljo, dne 10. marca: Moška bratovščina Najsvetejšega Imena Jezus.

V nedeljo, dne 17. marca: Društvo sv. Alojzija št. 47, K. S. K. J.

V nedeljo, dne 24. marca (evetna): Društvo sv. Jurija št. 960, C. O. F.

ČLANI IN ČLANICE!

Predno greste določene nedelje k svetemu obhajilu, se zberite pol ure ali vsaj 15 minut spodaj v cerkveni dvorani, da se pomenuite, v kakšnem redu boste pristopili k mizi Gospodovi. Razume se, da vsak(a) mora prinesiti s seboj regal, ker vsakdo mora biti ponosen na regal svojega društva pri vsakem javnem nastopu.

Spovedovanje se prične v soboto ob 3. popoldne pred vašo nedeljo. Prihajajte k spovedi popoldne in hitro boste opravili. V sobotah zvečer bo spovedovanje, dokler ne bodo vsi opravili. Ob nedeljah zjutraj me pa vi, člani in članice katoliških društev nikar ne nadlegujte v spovednici, ker v Chicago je na stotine in stotine Slovencev, ki daleč od cerkve stanujejo in ki niso pri nobenem društvu in vsaki pot ob nedeljah zjutraj radi mimogrede spoved opravijo. Zato je v teh razmerah čisto mogoče, da člani društev, ki odpravijo spoved na nedeljo zjutraj, ne bodo prišli na vrsto za spoved in ne bodo mogli korporativno z društvom prejeti svetega obhajila. Sveta maša se bo pričela vselej točno ob 8. uri.

Opomin! Vsak član (ica) katoliških društev mora prejeti od spovednika spovedni listek, s katerim se bo pri prvi seji pravnim potom skazal, da je opravil svojo versko dolžnost, sicer bo društvo prisiljeno suspendirati ali izključiti takega nekatoliškega člana na njegovo lastno sramoto, ker bo javno v časopisih naznanjen vzrok njegove suspendacije. Kdor ni katoličan, ni in ne more biti naš brat in ne naša sestra.

Za Veliko noč dne 31. marca pa vabim vsa naša bratska društva, da se korporativno zberejo k 10. sveti maši v cerkvi sv. Štefana, da javno pokažemo, kako močna je katoliška zavest slovenskega naroda v Chicago.

(Rev.) **ANTON SOJAR,**
župnik cerkve sv. Štefana, Chicago, Ill.

VABILO NA SHOD.

V ponedeljek dne 25. febr. zvečer ob tri četrt na 8 bo velik shod v dvorani cerkve sv. Štefana. Shod se vrši v imenu tukajšnje moške bratovščine Najsvetejšega Imena. Iz mesta bodo prišli trije znameniti govorniki, ki nam bodo razložili, kaj je namen te bratovščine in koliko je ta bratovščina že dobrega storila za zam-

istim v odgovor in pojasnilo: da ni bil prvi račun pravičen. To pa ni bil vzrok nadzornega odbora, to je vzrok bivše tajnice! — Če bi bila ona nadzornemu odboru predložila pravičen račun, bi ga bil taisti tudi pravilno sklenil. (Ne bom hvalila sebe, ker držim se vedno gesla, da je lastna hvala, cena mala.)

Rečem le toliko, da sem imela odbor, ki je bil dobro izvežban v računstvu in ni potreboval nobenih kroglic! — Toliko v pojasnilo.

Pozdravljam vse odkritosrčne članice gori imenovanega društva, kakor tudi članstvo K. S. K. J.

Terezija Novak.
S tem pojasnilom se strinjam.
Zofi Zupan, Marija Guštin,
bivše nadzornice.

Rock Springs, Wyo.
Cenjeni sobrat urednik: —

Prosim Vas priobčite to poročilo, katero je že res precej zakasnelo. Krivdo imam za pripisati sama sebi, ker sploh nisem mislila tega poročila objaviti, zato, ker so bile z malo izjemo še vse stare odbornice ponovno izvoljene za odbor za leto 1918. Ker je pa društvo tako zahtevalo na redni seji, da se mora to poročilo objaviti, drugače se tajnica kaznuje s \$5,00 se pokorim društvu. sklepu, cenjene članice pa prosim, da mi opreste to, in obljubim da hočem biti v prihodnje v vseh jednakih ozirih bolj točna.

Za društvo sv. Sreca Marije št. 86, K. S. K. J. so bile izvoljene na decemberski seji sledeče članice v odbor za leto 1918:

Predsednica Mary Kershnik, podpreds. Ana Mrak; podtajnica in zapisničarica Miss. Mary Leskovec; zastop. Franciška Mrak; blagajničarka Ivana Farlie; Katarina Stalie predsednica nadzornega odbora, II. nadz. Ivana Fortuna III. Mary Oblak. Bolniške obiskovalke in poslanke: Rozalija Sushtar in Marija Božnar. Da bo navzoča pri zdravniški preiskavi novih kandidatkinj je izvoljena

posliva gl. tajnika in tudi članice ne, ampak da bo vsak daroval kaj matega.

Ko sem ravno pri društvenih naznanilih, prosim cenjeni g. urednik naj mi bo dovoljen prostor, da poročam še za naše Oltarstvo dr. sv. Ane, da me ne zadene ista usoda kakor že zgoraj omenjeno.

Za leto 1918 so bile izvoljene sledeče članice: Predsednica Mrs. Ivana Farlie; podpreds. Miss. Cecilia Karahisnik, blagajničarka Mrs. Franciška Fortuna, zapisničarica Miss. Mary Leskovec. Nadzorni odbor Mrs. Mary Novak Mrs. Cecilia Farlie Mrs. Terezija Sedej; dr. šteje 56 članice s premoženjem se ne moremo bahati, ker kolikor imamo dohodkov, toliko je izdatkov za te namene, iz katerih je dr. ustanovljeno namreč skrbeti v vseh ozirih za olepšanje slovenske cerkve

Priredile smo kakor po navadi letno veselico ki se je vršila dne 2. febr. t. l. z velikansko udeležbo; sodelovali so z nami otroci slovenske šole in pa cerkveni pevski zbor. Otroci so priredili igro "Kmet in vrag." Kako izvrstna je bila ta prireditev more povedati le oni, kdor je bil navzoč; cerkven pevski zbor je pa nam zapel par slovenskih pesmi. Ves program se je tako izvrstno obnesel, da je bil zadovoljen vsakdo izmed udeležencev, tako tudi glede prebitka, kajti prebitek te veselice je bil \$800,00 beri osem sto dol.

V imenu dr. sv. Ane se zahvaljujem vsem skupaj in vsakemu kateri je nam kaj pomagal na katerikoli način, da se je vse tako zadovoljno izvršilo v vseh ozirih in za vse.

S sobratskim pozdravom
Apolonija Mrak, tajnica
obeh društev.

O naši bolniški centralizaciji.

Eveleth, Minn.

Veliko je bilo zanimanje in dosti razprav, o centralizaciji bolniške podpore, pred zadnjo našo konvencijo. In kar je resnica, da mala društva že zdaj težko in tudi ne bodo mogla obstati brez centralizacije v prihodnosti, je jako čudno, da se je tako malo število članov (nic) zglasilo k temu oddelku. In zdaj, ko je začetek že storjen, sem videl v Glasilu objavljeno gl. tajnika, da je že tako malo število članov v tem oddelku, da se je isto skrčilo vsled izstopa 4 društev že na 435 članov in članice. In nadalje opominja gl. tajnik vsa ona društva, katera želijo pristopiti v bolniški centr. o. d. d. e. k. da se naj v takoj odločijo in mu poročajo do zadnjega feb. Če se število ne zviša na 500 članov se boče s poslovanjem 1. marca popolnoma prenehalo. Ne, to se ne bi smelo zgoditi. Zdej, ko se je že začelo poslovanje in naredilo Jednoti že precej stroškov, potem pa prenehati? to bi bil slab vtis na člane (ice), kakor tudi za Jednoto bi bilo slabši. Res, da tista društva katera so zdaj odstopila niso prav ravnala ker s tem so postavila v neprijeten položaj tudi druge člane in članice v tem oddelku. Ali na to se ne sme gl. tajnik ozirati, ampak treba je premisliti kaj bo pa teh 435 članov (ice) zdaj naredilo če se preneha s poslovanjem? Na konvenciji je bilo sklenjeno, da se prične delovati s tem oddelkom če se zglati zadostno število društev, ki morajo skupaj šteti najmanj 500 članov in članice gotovo, da tega si niso pričakovali delegati na konvenciji in noben član ne, da bodo ta čas ko se začne s poslovanjem jan. meseca takoj v začetku 4. društva izstopila iz bolniške centralizacije. In tudi mislim, da ni imel nobeden član ali društvo namen potegniti delegatov "za nos" kakor se je izrazil gl. tajnik. Vsakdo, kateremu je za uspeh Jednote si je mislil, da bomo s tem storili velik korak k napredku, če se vpelje bolniško centralizacijo in s tem pomagamo malim društvom ki težko držujejo svoje bolnike. Zato ni še vse zamujeno in mislim da se še nekaj lahko popravi če hočemo delovati za uspeh in napredek Jednote. Jaz mislim, da zdaj ko je začetek storjen, da je najboljše, da se gre naprej in začne poslovati s tem oddelkom ali z 435 člani. In drugo, da se bi dala priložnost vsem članom in članicam K. S. K. J. kateri bi hoteli prostovoljno pristopiti v ta oddelk. Čudno se mi vidi; kako da niso delegati kaj o tej stvari

na zadnji konvenciji ukrenili in ne bi bilo zdaj te sitnosti. Ali ne bi bilo dobro, če bi se člani lahko zavarovali za bolniško podporo pri društvu in jednoti to se pravi pri takšnih društvih, katera bi mogla plačati podporo in tista društva katera ne bi mogla, bi pa članom plačala bolniško podporo Jednota. Res, da bi imel več dela glavni kakor tudi društveni tajnik "Well," če pa eden več dela, je pa tudi deležen do večjega plačila. Zatorej bi bilo pravilno, da se ukrene o tej stvari vse kaj je mogoče, samo ne več nazaj ko smo prišli že tako daleč. In gotovo če bi dobro napredovali v tem oddelku, bi vsak član rad pristopil in tudi cela društva ko bi bil enkrat zagotovljen uspeh. Ako pa sedaj prenehamo s tem oddelkom, eno je gotovo, da večina teh 435 članov (ice) bo pustilo Jednoto ker vsak se zato zavaruje pri društvu, da v slučaju bolezní dobi podporo. Zatorej je za premisliti in ne tako kratek čas dati za odločitev te stvari, ker vsakdo ve, da če se ni društvo odločilo do 1. jan. se tudi zdaj ne bo v par tednih. In mislim, da bi bilo jako pravilno, da bi se kaj več o tem razpravljalo v Glasilu in da bi prišli do uspešnega zaključka, če bi bilo mogoče, če pa ne, potem se pa naj za vselej preneha z delovanjem, za bolniško centralizacijo pri K. S. K. J.

Ino Kusma
član dr. sv. Cirila in Metoda št. 59, K. S. K. J.

La Salle, Ill.

Bilo je dne 6. jan. t. l. ko se je vršil kljub strašnemu snežnemu viharju in burji ustanovni shod Slovenske Narodne Zveze v šolski dvorani Sv. Roka La Salle, Ill. Na shodu je bil glavni govornik in organizator gosp. Rudolf Trošt. Kot navdušeni narodni boritelj za svobodo Jugoslavije nam je gosp. govornik predložil krvavo potrebo združitve Slovencev v Ameriki v narodno organizacijo potom katere bomo pomagali k svobodi našim trpečim in teptanim bratom v domovini preko oceana.

Podružnica Slovenske Narodne Zveze je bila toraj ustanovljena v La Salle, Ill. dne 6. jan. 1918. V odbor so bili izvoljeni sledeči: Rev. Francis Šaloven, predsed. Mihail F. Kopal tajnik, g. Math Komp blagajnik, gg. Math Povše, Ant. Strukel, John Pražen, nadzorniki.

Tajnik podružnice je dobil uradne knjige za poslovanje katere so zdaj urejene.

Obenem se tem potom naznanja da se bode vršila prva redna mesečna seja podružnice v nedeljo dne 24. febr. po drugi sv. maši v slovenski šolski dvorani Sv. Roka.

Prošeni so vsi člani, da se te seje vdeležijo; tajnik bode dal vsem onim pobornice ("receipts") kateri so plačali članarino in vpisal bode tudi imena vseh tistih članov S. N. Z. kateri še niso ameriški državljani; dotični bodo dobili od Jugoslovanske Kancelarije Washington, D. C. "legitimacijske" karte. Kdor bo imel namreč tako karto ga Ameriške oblasti ne bodo nadlegovale zato ker ni državljan in bode imel prost dostop vsepovsod, kar se sovražnim tujeem zabranjuje. Vabljeni so še drugi Slovenci, da pristopijo k S. N. Zvezi.

M. F. Kopal, tajnik.
1240 — 3rd Str. La Salle, Ill.

V BLAHOTNO UVAŽEVANJE.

S tem naznanjam vsem cenj. društvom v Chicago in okolici, da priredi Slovensko Mladniško Samostojno Podp. društvo "Danica piknik, dne 30. maja 1918 ali na Decoration Day, in sicer o tem bo poročano kasneje.

Toliko v blagohotno pojasnilo vsem društvom, da ne bodo delala izletov ta dan in da ne bi v tej zadevi eden drugemu nasprotovale.

S sobratskim pozdravom
John Terselich, tajnik.
2300 So. Hoyne Ave.

Italija odpoklica letnik 1900.

Rim, Italija, 18. febr. Danes je bil v uradnem listu objavljen poziv, da morajo iti pod orožje vsi, l. 1900 rojeni mladeniči.

Bodi svoje sreće kovač!

Nasli za veselje življenja. — Spisal Rev. Jurij Frank.

B) SKRBI ZA OBLEKO!

„Vsi smo otroci zraka.“
Napoleon.

Vsako ve, kako potreben je človeku zrak. Najdeš ljudi, kateri so svoje telo navadili na daljši post, tako da ne zauživajo ne jedi ne pijače, a nobenemu ni mogoče živeti niti pet minut brez zraka. Kar je voda za ribo, to je zrak za človeka, in vse živali na zemlji. Zrak obdaja kakor neizmerna odeja našo zemljo. Naša pljuča dobivajo iz zraka kisik, dušik, ogljik in vodeni hlap. Vse te snovi so za življenje potrebne, neobhodno potreben je pa predvsem kisik. V tem oziru imenuje že stari pisatelj Hipokrat zrak: „jed za življenje.“ Iz tega izvira za nas potreba, skrbeti za zrak, kateri je nam zares v jed, ki ima torej dosti potrebnih snovi, in to nam tudi pojasni, v kolikor more postati zrak škodljiv našemu zdravju.

I. Skrbi za svež zrak!

Odveč bi se skoraj zdelo govoriti o tem, in vendar je silno potrebno, ker je dosti nespameti tako v mestih kakor na deželi. — Le svežega zraka potrebuje naše telo, izpriden je nam v škodo in nakoplje nam bolezni. Pregovor veli: „Zdrava voda in čvrsta sapa sta pol kruha.“ Skrbeti mora torej vsak človek, da bo pljučem preskrbel dobrega zdravega zraka. Zrak se pa hitro izpridi ali porabi. V izbi, kjer je najboljš zrak, je treba samo nekaj minut kaditi, in zrak je za nekoliko porabljen. Tem prej se izpridi zrak v prostorih, kjer je veliko ljudi skupaj. Sveži zrak, vsaj večinoma je v pripristi naravi. Skrbeti nam je torej, da bo tudi v naših izbah in posebno v spalnicah dobiti tega zraka. Velika skrb naj bi se porabila že pri zidanju stanovanj; zrak in luč morata ji mbiti pristopna, ako nočejo postati prebivalec povod vednega bolehanja. Stanovanja, kamor ne pride ta solnce in zrak, so bolj podobna zapornim, in ljudje, ki morajo v njih stanovati, so obžalovanja vredni. Vsak si sicer ne more izbirati stanovanja, kakršno bi želel, posebno revnejši ljudje pri mestih morajo biti zvesm zadovoljni, ali eno morejo storiti vsi, namreč da svoja stanovanja redno v zadostni meri zračijo. Kjer imajo posebne spalnice, naj bi obrabčali skrb, da bi bile spalnice dobro prezračene. Iz stanovanja gre človek večkrat na svež zrak, v spalnici pa ostane neprenehoma 8 do 10 ur. Noč mora nam tudi prinesiti obrabljenosti, zato je pa zrak neobhodno potreben. Truden od dela se vleže človek in treba mu je posebno kisika. Če je torej spalnica zaduhla, neprezračena, ako je tam zrak izpriden, potem je zaželjeni počitek nemogoč; spanje bo nemirno, človek ostane truden in duri so na stežaj odprte raznim boleznim.

Na kmetih so navadno stanovanja, delavnice itd., tudi spalnice ob enem. A le malo bo hiš, kjer bi se posebno p ozimi ne delale grozne zdravju škodljive napake. Navadno je v takih prostorih čez dan več oseb; človek sam z dihanjem okuži zrak, vrh tega pridejo še razni vdruhi pot, mokrota, nesnaga, dim od gnoja ali tobaka itd. Zrak je, kakor pravijo, da bi ga lahko z nožem rezal; vse dobre snovi so porabljene in zdaj na večer se vležejo v takem stanovanju k počitku, navadno še več oseb! Zjutraj se na zračenje zopet ne misli in tako gre dan za dnevom. Ali je tu mogoče, da bi se prebivalec sčasoma ne polotil te strašne bolezni? Mnogokrat se zgodi, da zbolí cela družina; bolezen traja tedne in mesece, delo zaostaja in mnogo denarja se mora izdati vsemu temu je pa dostikrat kriva le nespamet, ker se ne skrbi za to, kar je telesu za zdravje neobhodno potrebno, za svež zrak.

Tu velja pred vsem: Stanovanja in spalnice na solnčni kraj, lah pravi: „Kamor ne pride solnce, tja pride zdravnik.“ — Ravno tako: Zračite vsak dan in kadar je potreba. V spalnicah naj so čez dan okna vedno odprta, po letu vedno tudi po noči. Noč je od narave odmerjena za počitek in telo se ravno po noči najbolj trudi nadomestiti porab-

ljene moči. Zrak je torej ravno po noči človeku potreben. Francoz pravi: „Kdor spi, je.“ Ali kaj bo jedel ter se okrepečal, če je v spalnici ali stanovanju zrak že popolnoma izpriden?

Po zimi in ob mrazu je treba sobe in stanovanja kuriti. Tudi tukaj se dostikrat prekoračijo prave meje. Mnogi nimajo nikoli dosti toplote in zraven jih trese mrz. Naše telo se mora utruditi, da se more ustavi toploti in mrazu, a z nespametnim ravnanjem postane mehkužno in pri najmanjšem prehlajenju se ga polotijo raznovrstne bolezni. Mnogo ljudi je ravno zaradi tega po zimi vedno bolnih. Če je v sobi visoka toplota in pride človek nenkrat na čisto mrzel zrak, tako je ta velikanski razloček za telo nepremagljiv. Mnogi ljudje morajo varčevati s kurjavo, in izkušnja uči, da so taki veliko bolj utrjeni in manj boleha.

Posebno nespametno je preveč netiti spalnice. Marsikje je še navada, da spalnice tudi v najhujšem mrazu ne netijo, in to je pametno. Mrzel, čist zrak je za kri najboljši, in kdor spi v mrzlih, dobro prezračeni spalnicah, bo utrdil svoje telo in ostal vedno zdrav.

Reči moramo še eno in drugo o posteljah samih. Bili so časi vojsk, lakote in vomanjkanja, ob katerih so ljudje bolj občutili revščino kakor dandanes. Niso imeli toliko, da bi si priskrbeli dobrih postelj; ležali so na slami in zadostovala jim je ena odeja. A zdravi so bili bolj kakor dandanes v najboljših posteljah in odpočili so se v popolni meri. Premehka postelja in pretopla odeja zabranita zraku pristop, v postelji ostane ves vzduh in človek ne more dosti odpočiti. Mnogi so še tako nespametni, da potegnjejo odejo čez glavo, ali da si glavo pokrijejo; to telo omehkuži in oslabi. Glavobol, zobobol, trudnost, skrnina itd. so nasledki takega početja.

Nekateri dandanes tudi ne morejo se vleči, ne da bi si prej zgreli postelje, odeje. . . ; mnogi zgrejejo vodo in jo denejo v steklenice ali zgrejejo kako opelko itd. Izvzemši slučaj kake bolezni je tako početje smešno in zdravju škodljivo. Jako na slabem mora biti že z onim, kateri ne more za lastno toploto ogreti postelje. Tako umetna sredstva ga pa le še bolj slabijo. Pri pripravi ljudi na deželi o tem ni duha na sluha. V prejšnjih časih in v mnogih krajih še dandanes ne vejo o tem nič; spe v prostorih, v katerih ni nobene peči in vse zmrzne, in vendar so zdravi kakor riba v vodi.

Mnogo ljudi noče zračiti, posebno po zimi, ker menijo, da bo potem mrzlo v sobi. Ali motijo se v svojo lastno škodo. Svež zrak se šestkrat prej ogreje kakor izpriden, potrebuje torej le štiri del toplote od ognja. Koliko se prihrani s tem drv! Torej le odpiraj okna v najhujšem mrazu! V 2 do 3 minutah je soba prezračena in in jako prijetno je v takem stanovanju; človek se prav oživi.

Zraku škodljiv je tudi prah, dim in razni strupeni plini. Kdor hoče torej ostati zdrav, mora skrbeti za najboljšo svažnost. Ali kakšna so v mnogih krajih stanovanja! Zdi se človeku, da se ravno v stanovanjih zbira nesnaga celega poslopja; in upamo se po lastni izkušnji trditi, da so mnogokje hlevi čednejši kakor stanovanja ljudi. Nič se naj ne pravi: Ljudje so revni! Nesnaga ni znatnejša ali nasledek revščine, temveč grešne lenobe! Revščina ni sramota, a sramota je nesnaga. Čuda bi bilo, če bi se v takih stanovanjih ne rodile raznovrstne bolezni; tem pa sledi zopet revščina, a korenina je v nesnagi. Za svažnost je treba le vode in to daje ljubi Bog vsem ljudem zaastonj. Vsakemu naj torej velja: Srdi, da bo stanovanje svažno, čedno, hiša pobeljena, oprava večkrat omita, odpravljeno vse smetje; treba bo za to nekaj časa in truda, a zabranil boš s tem marsikatero bolezen in drugo neprivliko.

Le zdrav človek more biti vesellega sreča. Za zdravje je neobhodno potreben svež zrak. Zato je nam ravno neumljivo, kako se morejo ljudje razvneljevati v starih, kjer ni niti sledu o čistem zraku. In to je v naših pivalnicah

in gostilnah z malimi izjemanji. Mnogokrat je v takih prostorih toliko prahu, dima, vzduha, da se pivci komaj eden drugega vidijo. In vendar bivajo tam cele ure, da, cele dneve. Kaka nespamet! Kako blagodejno bi vplival na telo in na srce izprehod v pripristi naravi!

Konečno more biti človeku tudi v škodo, če pljuča ne dobijo dosti zraka. To se more zgoditi, ako je obleka pretalna, tako da je krepko dihanje nemogoče; kri se izpridi in nasledek so razne bolezni. To se zgodi tudi pri neprestanem sedenju, če se prsi naslonijo na mizo. Kdor mora večinoma sedeti, naj večkrat vstane in naj diha pri odprtem oknu nekaterikrat prav krepko. Zato je ravno takim in sploh vsem jako koristna telovadba, plavanje in posebno pametna turistika ali hribolazstvo. Pot na sinje vrhove naših krasnih gora ojači telo in okrepi srce, kakor poje že M. Vilhar:

Na goro, na goro,
Na strme vrhe,
Tja kliče in miče
Iš vabi srce!

2. Skrbi za primerno obleko!

Zlata mama moja,
Glej, sirota tvoja
Tu stoji;
Nima kaj obleči,
Nima kam se vleči,
Glad preti.

Fran Cegnat.

Obleka mnogovrstno vpliva na naše telo in s tem na zdravje. Zadržuje ali pospešuje marsikatero bolezen ter povzroča tako mnogo občutljivih stroškov; razen tega je sama na sebi precej draga. Treba je torej, da tudi o obleki rečemo nekaj besedi, ko iščemo prave poti do častne sreče. Bog sam je dal prvim starišem obleko in zato je njen namen dvojen. Pred vsem nosimo obleke, da pokrijemo nekatere dele telesa in tako ohranimo pravo in potrebno dostojnost. Vsaka obleka, katera temu namenu ne zadostuje in žali srameljivost, je nedostajna in grešna. Drugič naj nas pa obleka tudi varuje pred mrzom toploto, dežjem in viharjem. Zato je za zdravje potrebna; postane pa tudi mnogokrat po nespameti ljudi zdravju škodljiva.

Iz česa naj je obleka? O tem se ne more kaj strogo določenega povedati, ker imajo razni časi in razni stanovi posebne potrebe. Vobče pa velja: Naj obleka ne bo čez stan, torej ne predragorena in naj ni zdravju škodljiva. Z obleke se mnogo greši in dela pohujšanja. Omenili smo že, kako nespametno je če se kdo oblači kakor kaka šema; tak človek je samec v smeh. Naši predniki naj bi nam bili tudi v tem v vzgled. Prej so se držali možki in ženske stare narodne noše. Obžalovanja vredno je, da se narodna noša vedno bolj opušta. Ne tpi samo narodna zavest, ker tuja noša prinese navadno tudi tujega duha, trpi posebno tudi mošnja. Dandanes je v obleki neko tekmovanje; ljudje ne vedo, kako bi se oblačili, da bi prekosili eden drugega. Tako ravnanje požre ogromne svote in na glavni namen obleke se čisto pozabi. Ta namen pa izpolnjuje obleka, ako je pred vsem priprosta, snažna, kakor je bila obleka naših prednikov. Prej so nosili, in v mnogih krajih še zdaj nosijo, spodaj srajce iz domačega trpežnega platna, zgoraj domače sukno, katero so si delali večinoma sami, in hlače iz irhovine. Za nedelje in praznike so si preskrbeli kaj boljšega, a trpežnega, tako da so eno tako sukno nosili včasih do trije rodovi. Taka obleka je telesa v zdravje, ker človeka ne stori mehkužnega. Dandanes mora biti vse iz volne, nobena obleka ni dosti debela in topla, ljudje se zavijajo v razne pliate, ladre, šale, da se ne morejo gibati, in vkljub temu jih zebe, da je joj!

(Dalje prihodnjič.)

Ne obupaj Špelica, če zahteva tvoj izvoljenec zaročni prstan nazaj. Ojači se, da boš dobila drugega.

Občuj le z onimi sosedmi, ki občujejo radi s teboj; ne občuj pa vedno z njimi.

Pri stiskanju desnice, poznaš prijatelja, kaj misli v svojem srcu.

Kar kdo v svojih kosteh čuti, to je revmatizem.

UMETNOST — APOLOGIJA.

Spisal Fr. Ka. Grivec.

(Konček.)

Tudi Goethe priznava, da je „katoliško versko navdušenje 13. 14. in 15. stoletja obraznim umetnostim dalo življenje in rast. Mračne meniške ideje — kakor se kaže — malo ovirajo umetnika, saj jih on obdeluje, razvedruje in polepuje. Če pogledamo lepo stopnjo, ki so jo obrazne umetnosti dosegle ob koncu 15. in v začetku 16. stoletja, si lahko mislimo, da bi na tem potu še napredovale; pa dvigajoča moč je oslabila in jim ustavila napredovanje; sicer je še našla mogočne zavetnike, pa ti niso mogli nadomestiti s vetega. Rafael je slikal dvorane in sobane. Michelangelo poglobilna kiparska dela so nagrobni spomeniki. Nočemo reči, da je bilo to delo nedostojno teh velikih mojstrov, vendar je že pripajvalo propadanje umetnosti. Umetnost ni našla več polnega dela v tišini in prostosti oltarjev.

Ko se je renesansa odtegnila verskemu vplivu in gojila le klasično formo brez primerne vsebine, je umetnost naglo propadala. Le na Špankem je versko navdušenje 16. in 17. stoletja rodilo velike umotvore. — Sicer so pa bila stoletja, ki so nastopila za renesanso, v umetniškem oziru jako suha in omejena. Gothe in Schiller sta se morala mnogo boriti z omenjenimi. neumetniškimi nazori svoje dobe. Gothe ni mogel popolnoma premagati predsodkov; najlepše umotvore Fra Angelica je na svojem popotovanju po Italiji malomarno prezrl. — Vendar je Gothe spoznal ugodni vpliv katoličanstva na umetnost; in v najdrznejšem delu svojega uma se je uklonil pred ponižno katoliško Marijino lepoto.

Zlati časi svete umetnosti so minili.

Le redki so trenutki, ko krščanska luč še posije v umetnike in jih navdihne za velika dela. Katoliška poezija je v 19. stoletju nekoliko zacvetela med Poljaki (Mickiewicz), ki so v svoji nesreči iskali tolažbe v veri in Bogu.

Verlain je svoje najlepše pesni („Sagesse“) zapel, ko je v njegovo dušo posijala luč katoliške vere.

Toda zdaj, ko krščanstvo izpodrivajo iz javnega življenja, ni več mogoča ona umetnost, ki je privrela na dan pod vplivom narodove duše in se spet v navdušenju razlila med množice.

Brezina, veliki umetnik češki, bi morebiti bil v ugodnejši dobi pesnik; čigar pesni bi šle od ust do ust in odmevale v sreih množic; — zdaj pa mora bežati na skoraj nedogledne vrhunce umetnosti in se zatekati k maloštevilnim „izbranim dušam“, da ne bi druhal poteptala njegove svete umetnosti.

Podobno tudi prvi češki obrazni umetnik Frančišek Bilek. . . V sanoti se ozira nazaj v ono dobo, ko je cvetela umetnost, „ki je privrela svetnikom iz duše.“

O, da bi spet krepkeje zadihalo krščansko življenje med človeštvom, gotovo bi vzcvetela tudi krščanska umetnost!

Umetnost in življenje se ne da ločiti, sicer bi bila umetnost suha, mrtva. . .

Brez krščanskega življenja ni krščanske umetnosti!

IV.

Z umotvorov krščanske umetnosti nam sije in se nam smehlja lepota krščanstva in nas vabi, da pohitimo in se v veri, ki je navdihnila to umetnost, napijemo vode zveličanja. Tudi neverno srečje gleda to veličanstvo in prelepo umetnost, bolj in bolj čuti privlačnost te vere, ki svojo resnico kaže v tako čisti lepoti. Pod vplivom krščanske umetnosti se začne srce odpirati resnici, umetnost nagiblje k veri — deluje apologetično.

nje. Krščanski junaki, polni božjih idej, so bili kakor živi umotvorji, ki so se izkušali približati tvorcu krščanske lepote — Jezusu Kristusu. Prvi kristjanje so bili junaki velike božanstvene tragedije, ki jo je krščanstvo igralo na odru poganskega sveta. Apologetični vpliv, ki ga je imelo na pagane življenje prvih kristjanov, je bil včasih morebiti podoben vplivu umetnosti.

Sv. Avguštin pripoveduje, kako ga je očarala sveta zgovornost sv. Ambroža. Pri izpreobrnjenju sv. Avguština so gotovo tudi sodelovale prekrasne himne in melodije, ki so jih prepevali milanski kristjanje. Sam pripoveduje, kako je po svojem izpreobrnjenju prelival solze ob hišmah, ki so se v cerkvi razlegale Bogu v čast.

V srednjem veku je bila umetnost tesno združena z verskim življenjem; umetnost je cerkvi pomagala vzgajati verno ljudstvo, bila je nekak tolmáč verskih resnic in skrivnosti.

V stoletjih renesanse je propadalo krščansko življenje, in z njim tudi čut za krščansko umetnost. Ob koncu 18. in v začetku 19. stoletja so pa umetniški duhovi začutili, da v poganski lepoti ne more najti uteh nemirno hrepenenje človeško srce; začeli so se zatekati nazaj h krščanski umetnosti srednjega veka; mnogi so v nji našli uteho in pot k pravi veri.

Ob meji 18. in 19. stoletja so se vršili resni dogodki, ki so globoko pretresli vse tedanje duševno življenje. Stare zgradbe so se rušile, povsod je zavladala nestalnost in vznemirjenost. Človeštvo je začelo nad to nestalnostjo in vznemirjenostjo iskati stalnega, kjer bi se moglo odpočiti srce: človeštvo je zahrepenelo po idealih. . . Romantiki — pesniki one dobe — so čutili, da klasicizem ne more izpolniti njih srea in njih duši ne more dati opore; njih srce je začelo iskati novih umetniških idealov, ki bi mogli izpolniti praznoto, ki jo je zapustil klasicizem.

Romantiki so se odvrnili od klasicizma in se zatekli h krščanski umetnosti srednjega veka; v nji so iskali uteh svojemu umetniškemu čustvu in mnogi so jo tudi našli — pa le v zvezi s katoliško vero. Res so romantiki ostali le bolj pri zunanji lepoti katolicizma; pa to nam je umevno, če pomislimo, da je bila takrat zgodovina srednjega veka še premalo preiskana, in tudi krščansko svetovno naziranje romantikom se ni bilo dostopno v vsi svoji globokosti, ker je še dober prah teme in predsodkov pokrival srednjeveške foliante. Vrhubtega jim je tudi prevelik notranji nemir in prebruno mladostno čuvstvovanje branilo, da se niso mogli zamisliti dovolj globoko; zato pa tudi niso ustvarili tako velikih umotvorov, kakor bi jih bilo lahko po svojih falentih. — Vendar lahko rečemo, da v romantičnem gibanju veje katoliški veri prijažen duh; katoliška u metnost je nagibala duhove h katoliški veri.

Med romantiki, ki so bili najbolj občutljivi za umetniške vtiske, je umetnost katoliške cerkve dejansko pokazala svojo apologetično moč. Pod vplivom katoliške umetnosti so se izpreobrnili (protestantje): Friderik Sehlegel, grof Kristian Stolberg in visoko nadarjeni dramatik Caharija Werner. Ljubezni pesnik Novalis je bil po svojem mišljenju in čuvstvom navdušen za popolnoma katoliški; toda prezgodnja smrt ga je pokosila, preden je mogel napraviti odločilni korak.

Na Francoskem je v oni dobi pesnik Chateaubriand pisal svojo pesniško apologijo: „Le gende du christianisme.“ V pesniškem jeziku, bliščecem in duhovitem slogu dokazuje, da je krščanska (katoliška) vera „najbolj pesniška, naj bolj človeška, najbolj ugodna z prostot, umetnost in vedo.“ Knjiga je imela velik uspeh. Po revoluciji poteptana Francija se je spet začela živo zavedati jesvoje katol. preteklosti. Krščanska umetnost in krščanska lepota, ki jo je Chateaubriand v svoji knjigi tako navdušeno opisoval, je mogoče vplivala na duhove in jih nagibala h katoliški veri. Na meji 19. in 20. stoletja se

vraš nekaj posebnega kakor pred sto leti. Človeški duh je vzneumljen; na razvalinah svojih nad se oizra po boljšem življenju.

Umetnost je še globlje vzburkana kakor pred sto leti. Ne samo poezija, ampak tudi druge umetnosti so začutile, da je treba novih potov, novih ciljev in novih idealov. Mnogi umetniki so se zamislili; zahrepeneli so po umetnosti, ki bi jih mogla utešiti in jim izpolniti praznoto, ki so jo začutili v svojem srcu. Zanimanje za srednjeveško umetnost je spet oživel.

Srednjeveška umetnost je bolj dostopna, kakor je bila pred sto leti. Misleci so obrisali prah s starih foliantov, in svet občuduje visoko filozofijo srednjega veka. Ono življenje in naziranje, ki je navdihnilo srednjeveško umetnost, nam kaže zgodovina v ja-nejši luči kakor prej. — Dasi se je moderna nevera in negacija vsega idealnega globoko zajedla v človeška srca, vendar ima vera umetnost srednjega veka velik vpliv na umetniške duše. Krščanska umetnost je v zadnjem času spet pokazala svojo apologetično moč.

Ob umotvorih krščanstva je Joergesen zbiral razvaline svoje ga srea. Obupal in, nesrečen je potoval po Italiji; najdalje se je mudil v Umbriji, domovini sv. Frančiška. Tu mu je včasih v duši vstala ona osrečevalna poezija, ki ji je sv. Frančišek dal življenje in toploto. V lepi umetnosti krščanskih stoletij se je zdaj pa zdaj zbral njegov razdvojeni duh in zahrepenel po veri, ki je navdihnila tako lepo umetnost. Poslušal je petje menihov, občudoval slike, ki ž njih sije svetlost lepota in resnica katoliške vere. Zdelo se mu je da se mu smehlja nova sreča. . . Njegovo srce se je začelo odpirati resnici. . . Vrnil se je domov in prestopil iz protestantizma v katoliško cerkev.

Še bolj je krščanska umetnost sodelovala pri izpreobrnitvi francoskega umetnika Huysmansa. Huysmans ima skoraj bolešno razvit čut za umetnost. Njegova duša se je vedno zatekala le k umetnosti; njegovo srce je bilo vedno najbolj vzprejemljivo za umetniške vtiske. V umetnosti je Huysmans iskal uteh in življenja svoji duši. Moderna umetnost se mu je kmalu pristudila; začel se je ozirati nazaj v preteklost. In začel je občudovati umtnost krščanskega srednjega veka; vanjo se je izkušal vglobiti, zatopiti, zaživeti. . . In prej se ni mogel zaživeti v to umetnost, dokler se ni njegovo srce odprlo veri, ki diha iz te umetnosti.

Huysmans je polagoma spoznal, da je ta umetnost pila svoje življenje iz vere. V tesni zvezi, ki spaja srednjeveško umetnost s katoliško vero, je zrl najlepšo apologetiko katoličanstva. Sam priznava, da mu je njegova strastna ljubezen do umetnosti ugledila pot h krščanstvu. Po umetnosti je prišel do vere; umetnost ga je pripeljala k Bogu.

„Pravi dokaz katoličanstva je umetnost, ki je ni še nič prekosilo. V slikarstvu so bili primitivi (prerafaeliti), mistika v poeziji in prozi, koral v glasbi, v stvarstvu romanski in gotski slog. In vse to se je združevalo in v enem samem vršičku plamenelo nad istim oltarjem; vse to se je objemalo v enotnem namenu: častiti, moliti, služiti Deljcu in mu pokazati kakor v natančnem ogledalu se brezmadežno posojilo Njegovih darov, ki odseva v duši Njegova stvari.“ (Huysmans: Pages catholiques, str. 33.)

Ljubkovanje je začetek ali predigra zakonske borbe.

Išče se šivalke

ženskih slamnikov

Sprejemajo se tudi nčenke za to obrt. Plata za časa učenja.

Lippert-Green Co.
1038 W. Huron St.
Chicago, Ill.

Slavica

Uredništvo in upravnništvo: Chicago, Ill.
1951 West 22nd Place
Telefon: Canal 2487.

Naročnina: \$0.96
Za mesec: 1.50
Za leto: 2.00

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA
Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE: CHICAGO, ILL.
1951 West 22nd Place, Phone: Canal 2487.
Subscription rate:
For Members, per year.....\$0.96
For Nonmembers.....1.50
For Foreign Countries.....2.00

GEORGE WASHINGTON

Mesec februar ima sleherni domoljubni Amerikaneec dobro zabeležen, ker obhajamo v tem mesecu rojstna dneva dveh največjih mož, kolikor jih pozna zgodovina Združenih držav.

Dne 12. t. m. smo obhajali spominski dan rojstva mučeniskega predsednika Abrahama Lincoln-a; v petek, dne 22. febr. bomo pa praznovali 186. rojstni dan očeta Združenih držav — George Washingtona.

George Washington je bil rojen dne 22. februarja l. 1732 v okraju Westmoreland v državi Virginija. Njegov oče Augustin je bil dvakrat oženjen in sicer prvič z Jane Butler, drugič l. 1730 pa z Mary Ball. Iz prvega zakona sta se narodila dva otroka, Lovrene in Augustin, iz drugega zakona je bilo pa 7 otrok: George, Betty, Samuel, John, Augustin, Karol in Mildred. Ko je bil George komaj 12 let star je že izgubil svojega ljubljenege očeta; po očetovi smrti je prevzel Mount Vernon zvano gospodarstvo sin Lovrene, bližnje domovje pri Frederickburghu je pa dobil kasneje naš George.

O zgodnji mladosti George Washingtona ni v zgodovini dosti znanega. Znana je nam le povedka o Washingtonovi sekirici in orešnjevem drevesu; v tej povedki se kaže odkritosrčnost mladega Washingtona, ki se ni nikdar zlagal. V šolo je hodil mladi George le površno in za silo, ker tedaj še ni bilo glade šol tako dobro urejeno po državah kot je dandanes, pri tem se je Washington posebno rad sam učil računstva do katerega je imel posebno veselje.

Ko je bil George 16. let star, ga je mislil njegov polubrat Lovrene poslati kot prostovoljca k mornarici; a njegova mati je to zavrnila. Pač je bil pa imenovan George Washington, dasiravno komaj 16 let star zemljemerec na velikem Fairfax posestvu, koje službo je naslednja tri leta vestno opravljaj.

Tedaj so se pričeli pojavljati na jugu, osobito v državi Virginija, indijanski nemiri. Todaj komaj 19. let starega George Washingtona je vedno mikala vojaška sukna in posrečilo se mu je, da je bil imenovan majorjem domačih čet, ki so imele nalogo braniti domovino pred francoskimi in indijanskimi napadi. L. 1753 torej, komaj 21 let star, je bil George Washington imenovan za vrhovnim poveljnikom vojaškega okrožja v severni državi Virginija. Tedaj je imel George Washington dosti dela in posla, da je uspešno iz raznih trdnjav zapadne Penna. odbijal napade Francozov in Indijancev. Prvič je zmagal sovražnika l. 1755 pri Fort Necessity. Kasneje se je pridružil Braddockovi kampanji, kjer je povsod kazal svojo neustrašenost, korajžje in sposobnost pravega vojaka in stratega. Ni se bal sovražnih krogelj tudi v najhujšem ognju. Za dobo 1 leta je s svojimi 700 jezdeci branil in čuval 350 mil dolgo obmejno črto; l. 1758 se mu je posrečilo podjarmiti si trdnjavo Fort Du Quesne, katero je prekrstil v Fort Pitt. Ker so tedaj nemiri v Virginiji ponehali, je George Washington pustil vojaško službo in se je oženil z bogato

vdovo Mrs. Martho Custis, ter se naselil za stalno v Mt. Vernonu. Na tem posestvu je živel George Washington mirno in zadovoljno prihodnjih 20 let.

Leta 1774 je stopil Washington zopet v javnost, ker je bil izvoljen delegatom države Va. za kontinentalni kongres. Njegovi tovariši (kongresniki) so ga visoko čislali kot državnika, politika ter vojaka, vsled tega se mu je istočasno (1775) izročilo vrhovno vodstvo armade, ker so pričeli Angličani napadati tedanje iztočne kolonijalne države. V teh vojnah se je izkazal Washington za izbornega generala, ker je pri Lexingtonu, Concordu, Cambridge, Bunker Hill, Bostonu premagal sovražnika. Istotako se je hrabro zadržal tudi v bitki pri Trentonu, Princetону, Valley Forge (1777—1778) Monmouthu, Yorktownu in Cornwallisu, s padcem Cornwallisa, je bil sovražnik popolnoma premagan: George Washington je pa ostal še vseeno do 28. dec. 1783 vrhovni poveljnik tedanje ameriške armade, nakar je to visoko čast cdložil in se podal zopet na svoje posestvo v Mt. Vernon.

L. 1787 meseca maja je bila sklicana v Philadelphiji federalna konvencija, ki naj bi sestavila skupaj ustavo Združenih držav; George Washington se je te konvencije tudi udeležil kot delegat države Va. Ko se je vršila l. 1788 volitev predsednika je bil George Washington izvoljen enoglasno prvim predsednikom Združenih držav. Tako je bil zopet izvoljen v ta urad l. 1792; tudi tretjič je imel George Washington čast in priliko, da bi bil lahko izvoljen predsednikom, pa to visoko čast hvaležno odklonil.

L. 1797 se je George Washington umaknil v zasebno življenje, na svojem obsežnem posestvu v Mt. Vernonu. Dne 10. dec. 1799 se je na neki ježi prehladil, kar mu je povzročilo hudo pljučnico vsled katere je podlegel dne 14. dec. 1799.

Ko je George Washington umrl, je zavladovala po naši širni domovini nepopisna žalost. Vse je občevalo izgubo rešitelja in očeta domovine. Saj je vendar umrl mož, ki je bil prvi v vojni, prvi v miru in prvi v sreči svojih podložnikov.

Časten spomin in slava nepozabnemu George Washingtonu!

Lakota bo zmagovalka.

Washingtonski dopisnik nekega čičaškega angleškega dnevnika poroča, da bo lakota nadkrižila topove in kroglice pri dosegi zopetnega miru. Živiljske potrebine v centralnih in drugih državah so namreč že popolnoma pošle. Pred vse je položaj glede lakote v Italiji obupen.

Na Nemškem ne more dobiti noben tujec kake hrane, ne da bi mu za to posredovala policija; nek nemški bogatin je dobil nedavno preko meje 100 funtov bele moke, za katero je plačal 750 dolarjev. Dolej je vsak močnik na Nemškem izgubil že 18 funtov na teži vsled podhranjenosti. Velika gospodarska kriza pre-

George Washington, prvi predsednik Zdrž. držav.

ti tudi Avstro-Ogrski, kajti ondi se kmetje odločno upirajo obdelovati polja, češ, saj nam vse vlada pobere. V Bosni, Hercegovini in v Istri vlada tak glad, da se ljudje hranijo že z zelišči, koreninami in drevesnimi skorjami, samo, da si rešijo življenje.

Tudi na Švedskem, Norveškem in Danskem čutijo posledice lakote, ker ima vse vlada pod svojim nadzorstvom. Iz teh držav se je lansko leto pošiljalo preveč živeža na Nemško, vsled tega trpijo sedaj posledice sami.

V mestecu Aalberg na Danse je nedavno ustanovila neka družba, ki vporablja kri iz klavnice; to kri se na umetni način suši, ter prodaja predelano v praških; 25 delov te suhe krvi in 75 delov moke, daje baje izvrsten kruh.

Na Švedskem je že več mesecev kava prava redkost. Če pride kaj kave na trg, se isto lahko proda po \$5. — en funt; dosedaj se je vporabilo že nad 15,000 ton raznovrstnega blaga kot nadomestilo kave in sicer: želod, korenine regrata, cikorijo in praženo sladko peso.

Na Norveškem je surovo mase popolnoma zginilo s trga. Namesto tega dajejo hotelirji v Kristianiji zmečkan kropir pomešan s smetano.

V Italiji bo kmalu zmanjkalo žita in moke. Od septembra do decembra 1917 se je uvozilo v Italijo samo 500,000 ton moke, porabilo se je pa iste 1,500,000. Da je prišlo v Italijo tako naglo do splošnega pomanjkanja žita in moke, se pripisuje uspešni invaziji sovražnika v severne dele Italije, ki je velike zaloge moke in živil zaplenil za svojo armado in vojne vjetnike.

Zavezniki so naprosili Združene države, da naj jim doposljejo za jan. in februar t. l. 1,600,000 cereali; doslej se je odprenilo za zaveznike že 700,000 ton živeža, 900,000 ton je pa še na zaostanku, ker primanjkuje vladni Združenih držav potrebnih tovornih ladij. Amerika mora rešiti zaveznike iz te stiske.

Senikaj v Washingtonu smo dobili zadnje poročilo o položaju Avstro-Ogrske po Srbski misiji. To poročilo je posneto iz ust Dr. Frane Markič-a socialista iz Bosne; ki se je z dovoljenjem dunajske vlade mudil zadnje dni v Stockholmju. Dr. Markič se nahaja sedaj v Londonu in poroča o bednem položaju v Avstro-Ogrski sledeče: V Avstro-Ogrski je bil pokli-

ban pod orožje vsak mož od 18 do 50 let, v Bosni pa od 18—60 let. V Bosni, Hercegovini, Dalmaciji in Istriji mre ljudstvo vsled lakote tako, da ni mogoče vsega opisati.

Kmetje se zoperstavljajo delati na polju. "Naj pride nad nas še majhujše", in mislijo, samo da bo vojna tem preje končana. Čemu naj bi delali in kopali na plan našo bedo! — Žandarji in policija mora te kmete z bajoneti tirati k delu; lahko si mislite torej, da za te nesrečnike ni nič boljše kot bi bili na fronti. Na lastne oči sem videl na Dunaju, in v Pešti, kako so gladni vojaki prosili kruha na cestah. Avstrijska armada je duševno in telesno popolnoma izdelana.

Tamkaj vidite po cele vrste ljudstva stoječe na cestah, ki čakajo po ure in ure na hrano nekateri morajo čakati v takih vrstah po ves dan, a se vrnejo brez kruha k gladni družini domov. Nekateri izmed teh so že tako utrujeni, da kar posedajo, ali polegajo po tleh. Zadnjič sem se peljal na nekem vozu in sem rabil 5 minut, da sem videl prvega in zadnjega moža v tej vrsti.

Cena navadne obleke v Avstriji je sedaj \$150. — Dosti upli-va pri tem tudi dejstvo, da avstrijsko ljudstvo podcenjuje vrednost denarne valute in ima pri izmeni srbskih "dinarjev" in rumunskih "lejev" občutno izgubo.

Na Nemškem ima samo policija pravico izdajati razne karte za živila; brez kart se sploh ne more ničesar kupiti; vsaka izmed teh kart je veljavna za 8 dni; lahko bi pa lačen človek predpisano blago za 8 dni en sam dan potutil. Vsled tega se vršijo po vseh večjih nemških mestih neprestano demonstracije.

Tudi v Perziji se pozna dragnjo. Glasom nekega poročila stane ondi sedaj: 1 tona detelje \$80. — 1 bušelj ječmena \$6. —, pšenice \$7.—9. — moke 100 lb. \$50.—\$60. — jabolk 1 — bušelj \$12.—\$15.—; par čevljev \$18.—\$50. — mehki premog tona \$50.—\$55. — kerosin 1 gal. \$1.60, drva \$30. — \$50. — tona.

Ker manjka v Evropi mila, so se jele pojavljati razne nadležne kožne bolezni, kraste, grinte itd. V nekaterih krajih Belgije sploh ni mogoče kupiti kosček mila.

Nekaj čimteljev ruskega problema.

Pod tem naslovom je priobčil list "Chicago Daily Journal" dne 13. t. m. uvodnik sledeče vsebine: "Včeraj je došlo pričakovano potrdilo zadnjega mirovnega gibanja boljševikov. Lenin — Trockijeva vlada je proglasila torej, da se mora z vojno na vseh frontah prenehati, dasiravno se ni podpisalo nikake formalne mirovne pogodbe; odredilo se je tudi razoroženje (demobilizacija) celokupne ruske armade.

Ta vest ne povzroča niti razočaranja, niti skrbi v krogu zaveznikov; tudi se tega koraka ne pripisuje v bistvu ruski revoluciji. Vsi opazovalci ruskega gibanja priznavajo, da bi se bilo lahko sklenilo separatno premirje že minulo spomlad, ali tedaj, ko se je na Ruskem izpremenilo stari vladarski režim; scdanja ruska mirovna deklaracija samo pripoznava in odobrava stara dejstva.

Rusija se ni bojevala že tekoma zadnjih 4 mesecev; med tem časom je Nemčija in Avstro-Ogrska spravila svoje najboljšje čete na zapadno fronto; zelo dvomimo, če ima Avstrija in Nemčija sploh še kaj na razpolago čet v rezervi. Izpušeni vojni ujetniki bodo armado lahko zdatno povečali; seveda bo preteklo nekaj časa, predno bo mogoče vse ujetnike spraviti preko meje domov in iste reorganizirati, pri tem je treba pomisliti, da je mnogo ujetnikov, ki se bodo iz gotovih vzrokov branili iti domov. Za številne vojne ujetnike bo treba skrbeti še s prehranjevanjem, ki bodo morda še ostali na Ruskem.

Pri vsem tem lahko trdimo, da se je z ruskim premirjem doseglo moralo in vojaški uspeh za Nemce. Hindenburg in Ludendorff lahko sedaj mirita nezadovoljno nemško ljudstvo, ter isto navdušujeta za ponovne uspehe sledeče: "Poglejte, kaj smo za vas dosegli tam na iztok! Držali smo z omagujočimi in jim pomagali, da se več ne bojujejo. Dajte nam proste roke samo še za nekaj časa in dosegli bomo še večje uspehe na zapadni fronti."

Če boljševiki ne bodo zamogli vzdržavati miru; kaj bo nastalo potem? Kaj bo postalo sedaj z Rumunsko. Ali bo ruska demobilizacija odprla zopet Turkom prosto pot v Armenijo? Kaj se bo zgodilo s Poljaki, ki so se toliko časa in tako junaško bojevali pod rusko zastavo? Kaj se bo zgodilo z Rusijo samo?

Odgovori na vsa ta vprašanja so odvisni od drugih in nihče ne more še danes dati pravega pojasnila na to, ali drugo vprašanje. Gotova je stvar, da bo enkrat (morda že kmalu) tudi boljševizem padel. Iz ust nekega dobrega ruskega politika in poznavalca ruskih razmer posnemamo, da Leninova — Trockijeva vlada in slava ne bo trajala dlje časa kot še tri mesece. Vse to je mogoča stvar. Med tem se lahko omenja samo nekaj čimteljev, ali faktorjev sedanje ruske situacije.

Samo malo število kozakov se je navdalo in oprijelo boljševizma; ostanek kakih 700.000 bojevnikov se strinja še s starimi in zmernimi strankami Rusije; med temi so v prvi vrsti konstitucionalni demokratje. Med voditelje kozakov moramo prišteti gen. Kornilovega in gen. Kaledines-a, oba skušana stratega. Ž njima drži tudi Aleksijev morda največji ruski vojaški ženij. Slednji ima pod sabo še 30,000 najboljših vojakov in številno častnikov, ki so pobegnili svoječasno od razpuščenih polkov na fronti in doma. Miljukov spada tudi v to vrsto ter se ga smatra vodjem ustavnih demokratov.

Tudi Rumunci in Poljaki odobravajo to koalicio.

Rusko ljudstvo zahteva, da naj vlada boljševikov preskrbi žito za meste, kajti še lani meseca septembra je stalo rusko ljudstvo v vrstah po raznih mestih in čakalo na kruh. Dokler te zahteve vsaj deloma ne bo izpolnila sedanja ruska vlada, ji je padec vedno zagotovljen; izvršila se bo zopet pri tamonji vladi izprememba, ki bo sedanje voditelje vlade nadomestila z drugimi. Pri tem pa ne smemo misliti na vojaško pomoč v slučaju take revolucije. Padec boljševizma na Ruskem je torej neizogibno dejstvo; če se pa to zgodi že jutri, Rusija ne bo zamogla nastopiti z vojno pred letom

1919 in do tedaj bo že vse prepoznano. Zapadne demokracije morajo ugonobiti centralne. Sedaj se je pa to načelo vsled ruskega premirja zelo izpremenilo. Treba je torej nastopiti z vsemi vojaškimi in moralnimi silami, da dosežemo ta namen. Ako se bomo držali vsi tega načela in ako bomo tudi po tem načelu delovali, potem nam ni treba več o tem oziru dvomiti."

Cesar Karel za svetovni mir.

Razni listi na Holandskem poročajo, da je izdal avstrijski cesar Karel dne 14. febr. t. l. sledeči razglas:

"Mojim narodom!

Hvala milostni pomoči Boga, da smo sklenili mir z Ukrajino. Naše zmagonosno orožje in iskrene mirovne težnje katerim smo sledili z neutrujeno vstrajnostjo so pokazale sedaj prvi sad defenzivne vojne, katero vodimo za naš obstanek.

V zvezi z mojimi, hudo prizadetimi narodi upam, da bo po prvi sklenitvi miru — ki je tako povoljen slučaj za nas — nastal tudi vesoljni mir za vse trpeče človeštvo.

Z ozirom na sklenjen premirje z Ukrajino, se mi obračamo polni sočutja do tega stremiljivega mladega naroda, v kojega sreču se je pokazala prva sosedna ljubezen, dasiravno so bili preje naši nasprotniki. Dasiravno so le ti svoje junaštvo kazali v številnih bitkah, so imeli pri tem še, toliko samoodločnosti, da so pred celim svetom priznali še svoja boljša prepričanja. Torej je bilo najprej treba zapustiti šotorišča naših sovražnikov namenoma in v prilog, da se je naglo doseglo skupne cilje, in da se je te vspehe združilo z našo močjo.

Kakor sem čutil prvi trenotek, z mojimi narodi, ali tedaj ko sem zasedel prestol svojih pradedov in sem trdno sklenil nadaljevati bojevanje dokler se ne doseže častnega miru, tako čutim tudi danes, ali ob tej uri, ko se je ukrenilo prvi korak za uresničenje tega cilja.

Jaz gledam danes s popolnim zaupanjem v bližjo in bolj srečno bodočnost ter občudujem s pripoznanjem vse nadčloveško trpljenje in vse nepopisne žrtve mojih junaških čet kakor tudi onih, ki ne kažejo doma nič manj požrtvovanja.

Naj nas Vsemogočni Bog blagoslovil še za naprej, da bomo ostali močni in stanoviti in sicer ne samo za se in naše zaveznike, temveč da bi dosegli končni mir tudi za vse človeštvo!"

Tri sestre.

Narodna pripovedka.

Drava mirna in živahna Soča Sestri bistre Save sta obe, Vse tri hčere krasne imenitne Drage nam slovenske so zemlje.

Razgovarjale nekdašje sestre — Luna plavalca je vrh neba — Ktera njih dospela bi najprva Jutri v širi naročaj morja.

Savo so objemale in Sočo Skoro svetle sanje presladko, A potuhena zčejenja v daljo Drava teči tiho in skrivno.

Probudivši se zagleda Sava Sestro proti morju se valeč, Vsa srdita dere čez skalovje In se spušča v divji tek šumeč.

Kvišku plane še živahna Soča Ki prekanili sta jo zaman, Ker z močjo zažene silovito Ona se takoj v nasprotno stran.

Skozi ozke struge tam bobneča Ter prodirajoč goram srce, Vzpenja v temnih se duplin so-teske In napaja prva vseh morje.

Lujiza Pezjakova.

"IZ JUGOSLOVANSKE KANCELARIJE".

Prosimo svoje prijatelje, naj pisem, ki se tičejo poslovanja Jugoslovanskega Narodnega Sveta, oziroma Jugoslovanske Kancelarije, ne pošiljajo na posamezne osebe, temveč na "Jugoslovansko Kancelarijo", 932 Southern Building, Washington, D. C."

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.

Telefon 1048

od ustanovitve do 1. januarja 1918 skupna izplačana podpora
\$1,340,235.33

GLAVNI UREDNIKI:

- Predsednik: Paul Schneller, 6313 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
- I. Podpredsednik: Joseph Sitar, 805 N. Chicago St., Joliet, Ill.
- II. Podpredsednik: Math Jerman, 321 Palm St., Pueblo, Colo.
- Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
- Pomožni tajnik: Josip Remas, 2327 Putman Ave., Brooklyn, N. Y.
- Glavni blaginjak: John Grahek, 1912 Broadway, Joliet, Ill.
- Duhovni vodja: Rev. Francis J. Aze, 620-10 St., Waukegan, Ill.
- Poblaščenec: Ralph F. Kompare, 9306 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.
- Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

- Josip Dunda, 704 North Raynor Ave., Joliet, Ill.
- Martin Nemanich, 1900 W. 23 St., Chicago, Ill.
- Math Kostalnick, 302 No. 3rd Ave. West, Virginia, Minn.
- John Mrcvinta, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.
- Frank Francić, 420 - 4. Ave., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

- Mihael J. Kraker, 614 E. 3rd St., Anaconda, Mont.
- Geo. Flajnik, 4413 Butler St., Pittsburgh, Pa.
- Anton Gregorich, 2112 W. 23rd St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

- Anton Burgar, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
- Joseph Russ, 6619 Bonna Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
- Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill. Telefon stanovanj: Canal 6306.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikačje se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročila pa na: "GLASILU K. S. K. JEDNOTE, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Iz urada gl. tajnika K. S. K. Jednote.

URADNI POPRAVEK.

V Jednotinem Glasilu števil. 4, z dne 30. januarja t. l. priobčena so bila imena umrlih članov in članic pod naznanilom Ases. števil. 2-18, za mesec febr. 1918.

Med temi imeni se nahaja ime umrlega člana 20892, Martin Čer-neta, od dr. sv. Florijana 44, So. Chicago, Ill. Vzrok smrti je bil pomotoma naveden: "Jetika." Ta neljubna tiskovna pomota se tem potom uradno popravlja, ter naznanja, da je pokojnik umrl vsled ponesrečbe pri delu.

Za gl. urad K. S. K. Jednote:

JOS. ZALAR,
gl. tajnik.

URADNO POTRDILO.

Uradno se potrjuje, da sem do sedaj prejel darila za piruhe članom-vojakom, od sledečih društev:

- Dr. Vit sv. Jurija 3, Joliet, Ill. \$ 5.00
- Dr. sv. Barbare 40 Hibbing, Minn. 5.00
- Dr. Marije Vnebovzete 77, Forest City, Pa. 5.00
- Dr. Marije Pomagaj 129, So. Omaha, Nebr. 2.00
- Dr. sv. Družina 136, Willard, Wis. 2.00
- Dr. sv. Cirila in Metoda 144, Sheboygan, Wis. 10.00
- Dr. sv. Jeronima 153, Canonsburg, Pa. (posamezna imena darovalcev sledijo v prih. številki.) 5.35

Skupaj \$34.35

Vsem cenjenim darovalcem in darovalkam izreklam v imenu glavnega odbora Jednote najlepšo zahvalo. Upajoč, da se tudi ostala cenjena društva v polnem številu odzovejo in prispevajo v ta namen po svoji moči. Vsak najmanjši dar se z veseljem sprejme, dobrovedoč, da bde napravil pri naših dragih sobratih-vojakih najlepši utis in spomin na članstvo K. S. K. Jednote, kakor hitro prejmejo malo darilo poslano jim za piruhe.

Za glavni urad K. S. K. Jednote:

Joliet, Ill. 15. februarja 1918.

JOSIP ZALAR,
gl. tajnik.

Pozimi.

Spisal Lovro Kuhar.

Dinar Premišljenik se je ustavljal vrhu stopnic, si otrli sneg z zamrzlih škornjev in počasi odri-nil vrata v čakalnico. Boječe jih je zaprl za seboj in ves sključen komaj prestavljal utrujenih nog po mokrotnih tleh, ne da bi se ozrl izpod povešenega klobuka. Na najbližnji klopi je zapazil svojega prijatelja iz sosedne vasi. Podviza, ki je čepel sam na širokem sedežu in mu očividno namigoval s svojimi sivimi, malimi očmi. Počasi se je splazil tja in se del poleg njega.

Premišljenik položil svojo palico za hrbet, se nagne nazaj, dvigne glavo in pogleda preko visoko zavihanega ovratnika okoli sebe.

Čakalnica je velika, svetla dvorana, ob stenah so okrog in okrog postavljene široke, udobne klopi z mehkiimi naslonili iz črnega usnja. Nad njimi je v istem redu vrsta lesenih klinov in druge take reči. Zve misli sneti svoj klobuk in ga obesiti na klin, tedaj pa vidi, da je pokritih veliko drugih, med njimi tudi njegov prijatelj. Zaradi tega obsedi mirno na mestu in gleda dalje. Ljudi je veliko, večinoma so moški; eni sede, drugi stoje, drugi pa se sprehajajo. Premišljenik se sklani čisto k prijateljevemu ušesu, rekoč: Kako pa kaj ta zdravnik? Menda je nov? Pri tem še nisem bil.

pemilovalnimi, celo s premeteni mi pogledi ozirajo po drugih. Iz dvorane vodi na različne strani četvero vrat.

Pri vratih v urad in k zdravniku je vedno velika gnječa, in dolg, suh sluga z napomadenimi lasmi hodi med ljudmi ter jih uravnava skozi vrata. Včasih, kadar za hip zavlađa molč, se sliši jo iz laboratorija ostri, zveneči glasovi zdravnika, ali lhteči, pro-seči, vzklajajoči vzdih preiskovalnega bolnika. Pa vselej utonejo vzkliki v vrvečem šumu po dvo-rani.

Od zdravnika se vračajo ljudje z izpremenjenimi obrazi, spremljani od prestrašenih pogledov čakajočih. Oči se jim krešejo v čudnem, kalnem svitu.

Premišljenik gleda in vidi vse to. Pol iz groze, pol iz tajnega strahu se strese in zakašlja.

"Ali greš k zdravniku?" vpraša tovariša.

"K zdravniku in potem še k blaginji," mu odvrne Podviz — "Pred osmimi dnevi sem bil pri njem in tedaj mi je ukazal, da moram priti zopet. Potem dvignem iz blaginje nabrani znesek." Premišljenik se sklani čisto k prijateljevemu ušesu, rekoč: Kako pa kaj ta zdravnik? Menda je nov? Pri tem še nisem bil.

"E — Zima pritiska na lje-dil!"

"Da, da! Bolazen je huda reč!" "Huda! Huda!" zastopje Podviz in se strese kakor bi to občutil v sebi.

Mimo njiju koraka čvrat, zdravo-licen mož, spremljevalec nekega pohabljenca.

"Ta je zdrav!" reče Premi-šljenik, ko se mož oddalji.

"Blagor mu ...!"

Oba vzdihneta boleatno zavist-no. Odslej molčita in napol drem-ljeta na sedežih. Le včasih kateri zakašlja. Ljudje odhajajo, dvorana se prazni vedno bolj in konč-no pride vrsta tudi na nju. Slu-ga jima namigne, in Premišlje-nik sune Podviza: "Kliče te!"

"Pojdi ti prej! Imaš več oprav-ka."

"Ali res?" se zavzame Premi-šljenik vznemirjeno in začne vsta-jati. V svoji razburjenosti misli, da je vzel s seboj palico in v tej slutnji giblje in maje z životom na smešne načine. Podviz gleda za njim in komaj duši v sebi pri-srčen smeh.

V tem pristopica bolnik do slu-ge, ki ga porine skozi vrata v urad.

Premišljenik pozdravi s sla-botnim glasom. Vsled prevelike raztresenosti niti zdaj ne aname klobuka.

"Kdo pa ste?" ga vpraša eden izmed uradnikov.

Premišljenik seže v kožuho-vep in izvleče oguljeno delavsko knjižico, v njej je, na zadnjem li-stu kratka zaznamba njegovega poslednjega dela z delodajalčevim podpisom.

"Aha, dinar Premišljenik!" reče uradnik položi knjižico pre-de in mu izpolni izkaznico. Premi-šljenik si oddahne in odide. Pred vrati ga čaka sluga in mu pokaže k zdravniku.

"Toda prej odločite butarol!" mu veli z nasmehom in se preden utegne vprašati, kakšno butarol, že vleče sluga za rokav njegovega kožuha. Slečeta ga torej, sluga ga obesi na prvi prosti klin in bi se rad pridal klobuk, a ker vsled prevelike slabosti ne more dvigniti roke, se ga usmili sluga, da obesi še klobuk ter mu celo odpre vrata. Premišljenik se zgr-bi, eno roko položi na prsi, v dru-gi drži zganjeno izkaznico in tak stopi k zdravniku. Obraz mu je vpadel, mučeniški, spodnja ustni-ca se mu povesi brez moči, v pr-sih mu hrešči in nogi ga komaj držita pokoncu. Sredi sobe zakaš-lja tako krčevito, da priskoči zdravnik in ga rahlo strese za ra-mi. Popolnoma je brez moči in hoče se zgruditi v zdravnikovo na-ročje. Zdravnik ga posadi na me-hak naslanjač in čaka, da minejo slabosti. Napadajo ga še hudi pr-sni sunki in včasih mu hoče po-polnoma vzeti sapo; takrat začne krčiti pesti, stresati glavo, dokler se slednjič ne odprejo usta na stežaj, nakar je dobro. Polagoma mine tudi to, Premišljenik odpre zasoljene oči in zdravnik ga pri-čne izpraševati.

"Jako slabe prsi imate," mu reče prijazno. "Ali že dolgo bo-lehate!"

"Ne! Par dni šele. Prej sem bil zdrav ...!" vzdihuje Premišlje-nik. "Ne vem — morda nisem že dalje časa popolnoma trden. Prej šnji teden pa sem se prehladil, a kljub temu sem se še silil z del-om ... Haaa ...! Včeraj sem omagal ... Šel bom — sem mi-slil, naj bo kakor hoče ... zdrav-nik mi pomaga. Tu notri je vse drobno, tu ...!" Dalje ne more govoriti, ves se tresse od slabosti in z obema rokama se grabi za pr-si.

Zdravnik sedi nepremično pred njim, posluša ga in gleda vanj. Tedaj prime zdravnik njegovo roko in tiplje v zapestju, mu po-loži dlan na prsi, otipava sem in tje in nastavlja tjo.

"Da!" izpregovori zdravnik končno, "vi imate zelo bolna plju-ča." Nato ga začne izpraševati, kakšen tek ima, kaj je s spa-njem in s počitkom. Premišljenik mu odgovarja z veliko natančno-stjo; skrbi in strah zvenita iz sle-herne besede in vsak dvoumen gibljaj na zdravnikovem obrazu se mu zdi usodepoln ter ga tira v obupnost.

"Oh! Gospod ... povejte, ali je bolezen nevarna ...? Bojim se ... Ali bom še ozdravel? Stra-šno se bojim ... pomagajte, po-magajte, če še ni prepozno ..."

"Tako! Osem dni bom še goto-vo bolan," odvrne Podviz zado-voljivo. "Če bi se slučajno prej kaj nastavilo ... lahko prej-

Zdravniku se zasmili in pogo-varja ga s počutnimi besedami. Mlad je še in usmiljenega, blage-ga arca.

"Torej še ni zamujeno ...!"

"Hvala vam ... ljubeznivi gos-pod! Ni kaj dobrega na svetu — trpljenje ... a silno se bojim umreti. Žena" in otroci ... kaj bi počeli reveži brez mene? Vi razumete naše gorje ... vedno vam bom hvaležen, molil bom za vas; jaz, žena in otroci ..."

Zdravnik hiti pisati recept. Na-to mu jame razlagati da naj gre ž njim v lekarno in kako naj ra-bi projeta zdravila: trikrat na dan po tri kapljice redno tako mu dopoveduje. V štirih dneh pa naj zopet pride; boji pa naj se nič, ker ni ravno nevarno in on upa najboljše.

Bolnik se topi od same hvalež-nosti a ko zasliši, da naj pride v štirih dneh, se skremži v bolest-ne gube in iznova prične ihteti.

"... V štirih dneh, gospod! ... A jaz imam tako daleč ... slab sem in težko hčim v snegu ... Če bi prišla namesto mene žena ... kaj!"

"Pa naj pride enkrat! dovolj zdravnik. "Toda drugič morate priti sami, da vas preiščem."

"Drugič pridem ... gotovo pridem!" obeta bolnik s tiho ra-dostjo in prične vstajati.

"Pa na toplem morate biti in tobaka ne kadite, če hočete ozdra-viti. Razumete!"

"Da! Na toplem in tobaka za-bojjo voljo ne. Še pogledal ga ne bom, veste ... to pa vržem proč" — in pred zdravnikovimi očmi se pojavi prazen tobačni mehur.

"In kolikor mogoče pijte mle-ko, sveže mleko. To je za plju-ča."

"Sveže mleko! Dobro ... Koz-je bom pil, to je najboljšje ... I-mam kože, rdeče kože. Ubogal vas bom. Nikoli ... do smrti vas ne pozabim ... vi ste moj dobrot-nik!" zagotavlja Premišljenik s solznimi očmi in ginjen poljubl-ja zdravnikovo roko.

Temu se stori milo. Nikoli in pri nobenemu bolniku še ni zapa-zil toliko neprisiljene hvaležnosti. V tem trenutku se mu zazdi nje-gov poklice blag vzvišen ...

Pred vrati sreča Premišljenik svojega prijatelja. Ošine ga z bo-drilnim pogledom in odkreva na svoje staro mesto.

Ko se je prijatelj vrnil in opravi-l tudi pri blaginji, odideta na ulico. Premišljenik stopi mimo-grede še v lekarno kjer kašlja vzdihuje in stoka, da se zasmili celo lekarnarju. Potem se obrne-ta proti domu. Molče, zavita v svoje sive kožuhe in opiraje se na palice, korakata po krivih, kratkih ulicah; njuni borni, sključeni postavi vzbujata pri prebivalcih sočutje, delajo jima prostor in voznički vozijo mimo z veliko pre-vidnostjo. Kmalu prideta iz me-steca na široki, gladki saninec. Nekaj časa se še vidijo hiše, po-tem se pogreznejo v snežno pol-jeano, nazadnje se skrije z gozdom tudi zvonik in odslej se širi okrog njiju enolična zimska narava s samotno cesto, v katero tonejo redki potniki.

In čudno! Njiju nezatni, gr-basti postavi začneta rasti in se vzravnata, njuni negotovi koraki postanejo določnejši, njuna bolehnata obraza z medlimi očmi se izpreminjata v dvoje resnih lic z lokavimi, od tihega zadovoljstva se smejočimi očmi. Kašelj mine in le včasih kateri zahrka. Iz bolni-kov postaneta krepka moška, na katerih ni niti sledu prvotne bolniške razdvojenosti. Spočetka se ob srečevanju redkih popotnikov ali voznikov še pribuljita, a po-večujeju jui niti to ne vznemirja več in ravnodušno korakata dalje. Dolgo časa molčita, ki bi se neče-sa sramovala, končno pričneta go-vočiti, sprva tiho, oprezno, a če-dalje glasneje in s smehom.

"To je pravzaprav komedija, ali drugače ni mogoče," izprego-vori Premišljenik in zaničljivo plju-ne v sneg. "Zima je, dela ni ... ali naj poginemo od lakote? Če bi bil človek brez družine, bi bo-lo lažje, tako pa si prisiljen. Za nas zdaj itak nikjer nič ni. Kmet-je ni to se bo držalo takole mesec dni. Po pustu se bo odprlo in po-tem zopet ne bo mogoče vsem u-streči. Zdat je nihče ne vidi!"

"Kako si jo ti izvozil?"

"Tako! Osem dni bom še goto-vo bolan," odvrne Podviz zado-voljivo. "Če bi se slučajno prej kaj nastavilo ... lahko prej-

slučajno ozdravim, če ne, pa vle-šem še kak teden. Zdravnik nam-reč verjame ... Štirinajst dni sem cepil drva in zdaj mu pravim, da sem si posilil križ, boli me ne-znomo ... mu pravim, delati ne morem, pravim, se oblečem se ko-maj ... In zdravnik! Bog mu daj dobro ... me vsakokrat na-maže po hrbtu z nekim mazilom. To je sicer neprijetno, a kaj si ho-čem ... S seboj mi daje praške. Vsak dan naj snem enega ... mi ukaže, a kaj boš, zlomka, jedel, ko ti ničesar ne manjka! Zadujo škatljico imam še nedotaknjeno doma sedaj nesem še drugo ... Vraga!"

"Ha! Ha! Ha!" se zakrohoče Premišljenik. "Nazadnje bi člo-vek skoraj verjel sam sebi, da je, kar ni. Veš, kašljal sem pred njim, da me je skoraj zadušilo, ker sem pridrževal sapo in se silil. Pravi, da imam pokvarjena pljuča. Seveda jih imam, ker sem si jih nalašč pokvaril. Včeraj ves dan sem kadil in zvečil tobak, a jedel nič, in to vendar nekaj izda. Ka-ko boš drugače kašljal ... lepo te prosim! Rekel mi je, da moram mleko piti ... slišiš, mleko! To-da jaz bom rajši pustil mleko ženi in otrokom sam pa se bom napil bezgove mezge in potem ne bom kašljal vsaj tako dolgo, da spet ne pojdem k njemu."

Oba se smejeta in se rogata zdravnikovi lahkovernosti. Potem govori Premišljenik dalje:

"Hotel je, da bi zopet prišel v štirih dneh, pa sem ga vendar pre-prosil, da pojde namesto mene že-na. Zdravila že prinese. Nepri-jetno je vseeno zdravemu človeku prepogosto laziti okrog takih lju-di ... lahko bi storil kako neum-nost in se izdal."

Izvelel je palec dolgo stekleni-čev iz žepa in jo ogledoval od vseh strani. Na ovoju je bilo za-pisano: Lekarna pri "Usmiljenem sreju" in spodaj: Trikrat na dan po tri kapljice.

"Kakšen okus le ima? je ugi-bal Premišljenik, motreč črno te-kočino. "Proč bi vrgel vse skupaj, ko bi ne bilo kontrolorja. Pride in hoče videti, če pravilno rabiš. No, vsak dan bom odlił tri kaplje ..."

"Ko bi zdravniki vedeli, kako jih goljufamo? To bi skakali!"

"Vseeno bi jim ne bilo. Zakaj pa so tako neumni! Čemu potem študirajo leta in leta in ne ločijo bolnika od zdravega človeka! To bi znal jaz. A vsi niso tako lahko-vern. Saj veš, kakšen je bil tisti bradat. Srečen si bil, če te je pu-stil dva dni v postelji ... Pa tu-di ni imel polne čakalnice, kakor ta."

"Dobro, da ta ni tak!"

"Kajpada! In kontrolor, ali se ga je treba varovati?"

"Siten je, vedno prede okrog", opomni prijatelj Podviz mračno. "Če te najde zunaj postelje: —

"Alo, ti si delal, goljufal si pod-pore ne dobiš," in tako naprej. Torej pazi! Pred tremi dnevi je bil pri meni. Sedel sem za mizo in obrezoval za sosedja neke okvir-je. K sreči ga zapazim skozi ok-no. V naglici skočim v posteljo pod odejo, na moje mesto pa se-de žena ter mirno nadaljuje z de-lom. Mož vstopi, gleda grdo ne-kaj časa, potem pa odide. Zdelo se mu ni prav, a ker ni videl nič, je moral molčati. Sicer pa bi bilo zlo: izgubil bi bolniško podporo, bil bi kaznovan in prišel bi ob kredit pri zdravniku. Le previdno ravnaj!"

"Kontrolorji so zlodje!" se je-zi Premišljenik. "Kaj pa je nje-mu, če me najde pri delu. Molčal naj bi, kakor jaz. Vsak gleda na to, da čim več zasluži, nas eden pa naj bi ne. Bolniška podpora, krono na dan, — ne! In če vjam-em kaj postrani, bi izgubil še to. O, delal bom, delal! Deset pa-rov lesenih čokelj imam že zdaj zaresenih po vasi, pa jih bom še več. Kontrolor pa naj le hodi gle-dat, ukanil me ne bo. Če sem zdravnika, bom še njega. — Tudi kontrolorji niso vsi enaki. Pred leti je bil eden, ki ni rekel nič, če-tudi si kot "bolnik" šel na dnino.

Prišla sta do razpotja. Saninec se je cepil v dve širši, poljski ga-zi in po vsaki je vodila pot ene-ga. Ločita se, Premišljenik kre-ne na levo, Podviz na desno.

"Srečno! V osmih dneh pride-va zopet skupaj!" kliče Podviz za svojim prijateljem.

"Da, če bo prav!"

"Pa svojo staro mi pozdravi!"

"Ti pa svojo!"

Prijatelj se razideta in kma-lu izgineja njuni postavi v sneže-ni dalji.

Za obrambo naših na-rodnih interesov.

Na prigovor in priprošnjo Če-ške Narodne Zveze in Jugoslo-vanskega Narodnega Svet, je imel kongresnik Sabbath iz Chi-caga, Ill., dne 4. februarja dolgo konferenco s predsednikom Wil-sonom, kateremu je ob tej pril-i-ki obširno in temeljito pojasnil in razložil čehoslovaško in Jugo-slovaško vprašanje.

Predsednik Wilson je poslušal in z velikim zanimanjem spreml-jal razlaganje kongresnika Sab-batha, a tekem razgovora je dal jasnih izrazov in dokazov, da ne samo popolnoma pozna naše na-rodno vprašanje, temveč, da z velikim zanimanjem zasleduje našo narodno stvar.

Istodobno s to akcijo je na-pravil izvrševalni odbor Jugo-slovaškega Narodnega Sveta še druge korake, da bo naše narodno vprašanje prikazano v pravi luči pred merodajnimi faktorji, ter da bodo naši narodni interesi o pravem času zavarovani.

V ta namen je bila izročena se-natorju Stone-u, kot predsedni-ku senatskega odbora za zuna-nje zadeve, obširna spomenica, s prošnjo, naj se o priliki razpravlja o pogojih bodočega miru — o katerih ima Odbor za zunanje zadeve svoje seje te dni — o našem jugoslovaškem vprašanju odločuje tako, kakor to odgova-ri našim pravicam in žrtvam in kakor bo to v korist bodočega trajnega miru, katerega ne bo toliko časa, dokler se slovanskim narodom Avstrije, posebno Ju-goslovanom, ne da popolna Ju-goslavska prilika, da razvijajo svo-je duševne in umske sile v svoji lastni demokratični državi.

Jugoslovaški Narodni Svet bo v kratkem času, v sporazumu z zastopniki Čeho-Slovakov, na-pravil še druge korake, da zava-ruje opravičene zahteve našega naroda tako, da mu donese bodo-či mir vse pogoje svobodnega razvika in napredka.

Jugoslovaška Kancelarija.

Iveri.

Začasno, ali kratko prijatelj-stvo povzroča večkrat dolgotrajne skrbi.

Po kaki plesni zabavi bo tudi kak skrben oče malo zadremal.

Nobena postava ne zabranjuje ženski stati pred izloženim oknom kakke modne trgovine in si iskreno želeti, da bi imela svojo posebno hranilno knjižico v banki.

Ogibaj se takega človeka, ki ti nekaj ponuja za — nič.

Če nosi kaka dekle samo eno rokavico, je to znamenje, da ima na drugi roki nov prstan.

Človeka se lahko sodi tudi po smodkah, katere deli svojim prijateljem, in naj si bodo te smod-ke tudi božično darilo njegove žene.

Dosti takozvanih potrebnih ne-prilik je nepotrebnih.

Modrosti se ne more nikdar za-dosti uspešno ohraniti v alkoholu.

Dober prijatelj ti je oni, ki se brani posoditi ti kaj denarja.

Dosti žensk se radi tega rado prepira doma z možni, ker misli-jo, da spadajo prepiri k izvrševan-ju domačih dolžnosti.

Včasih izvrši tudi kak nezna-ten ali majhen mož kako veliko stvar.

Samo veliki, ali pravi reveži se zavedajo, da imajo nekaj pravih prijateljev.

Gotovo ni usmiljenja vreden tu-di oni, ki noče imeti usmiljenja z reveži.

Žaljivih besed, zabavljkv in laži iz ust ponižnega in molččega človeka se nikdar ne čuje v sod-nijski dvorani.

Boljše je imeti samo enega od-kritega sovražnika, kakor pa cel duet zahrbtnih prijateljev.

Če že himaš usmiljenja s seboj, imej pa usmiljenje z drugimi.

Memoranda dogodba iz rusko-japonske vojne. — Po zapiskih japonskega častnika.

Bilo je jesenskega večera dne 29. sep. l. 1904. Pilec se se je vračalo v svoja gnezda. Dan se je bil žal svojemu koncu, ko smo bili ob vhodu v neko brezimno selo se verno od rudokopov pri Entaiu; bili smo ravno pri večerji. Nek Kitajec je šel mimo nas in hitro nadaljeval pot. Kakor ptice je tudi on bil ob solnčnem zahodu na poti domov. V svoji levici je držal koso in na robu njegove kitajske čelade je solnce odsevalo s svojim zadnjim poljubom v slovo; očitno je bil z dnevnega dela namenjen domov. Hodil pa je tako hitro svojo pot, da bi se skoro moglo reči, da je tekel. Eden izmed naših štirih prostakov je zagledal tega domačina in hotel mu je nekoliko pomagati, predno gre domov. Poklical je Kitajca in mu dejal v kitajskem jeziku: "Evo kozarec vode, ako ti je drago; tu je." In ponudil mu je vrč. Kitajec se je za trenutek ustavil. Vendar pa nas ni niti pozdravil kakor prej, obrnil je svojo glavo proti severu in se napotil dalje. Ne da bi naš vojak potreboval tako posebno njegove pomoči, vendar je mirna pa trdovratna prešernost naredila majhen vtis na njega. Morebiti smo bili občutljivi; navadno nismo nikdar bili posebno vajeni vljudno sprejemati tako obnašanje. Naši meči so bili že mnogo dni naši tovariši, naša narava je postala se ravno tako ostraka kakor naše sablje. Eden izmed nas, ki je čital pravi pomen znamenja na hrbtu Kitajca, se je obrnil k nam in rekel: "Um!" in se brez vsake nadaljne besede podal za Kitajcem. Brez vsake neprilike ga je došel; ko pa je položil svojo neolikano roko na domačina, je odletela kitajska čelada raz njegove glave in pred našim vojakom je stal v kitajski obleki s kitajsko koso čvrst ruski vojak.

Sest izmed nas, ki smo bili prisotni, ga je naenkrat obkolilo in trenutke pozneje je bil naš ujetnik. Sledeče sem sestavil iz njegovih lastnih poročil.

Dne 14. septembra, ruskega koledarja, — to je sedemindvajsetega devetega po našem štetju — je bila kompanija, h kateri je spadal, kakih deset vrst severozapadno od postaje Entai. Njen položaj je bil skoro brezupen. Izgubila je že mnogo mož, toda pogum zaradi tega poveljniku še ni upadel. Kljub vsem porazom, katerih število se ne more prešteti, in kljub kritičnemu položaju, ki bi mogel pripraviti zelo pogumno in hrabro srce v obup, je ta poveljnik še vedno sanjal, da se po pravi vse, kar je bilo izgubljeno. Pri vsem ponižanju in porazu je še vedno sanjal o zmagi, o toliko bolj slavni zmagi, ker bi sledila tako velikemu porazu. Kar je hotel vedeti, je bil natančen položaj našega taborišča, naše pozicije, naše moči, naši okopi in način, kako ga mi nameravamo zajeti. Da bi mogel vse to izvesti, ni bilo nobene druge poti, kakor da pošlje moža, ki vse to preišče. Poklical je prostovoljce. On se je oglasil prvi. Popolnoma si je bil svest odgovornosti, ki jo je prevzel na svoje rame; njegov zapovednik je vedel, da je kos tej nalogi. Obklesel je obleko nekega Kitajca in se podal proti taboru Nippona. Prišel je že mimo mnogih straž, katerim ne more nikdo oporekati pazljivosti; to je dajalo dobro sprječevalo njegovega nevarnemu podjetju in njegovi pozornosti. Potoval in hodil je po deželi, zasedeni po naši vojski; hodil mimo naših taborišč tako sveto navidezno nedolžno, kakor otrok, ki hodi po cestah in potih svojega domačega kraja. Dobro in natančno si je ogledal naše obrambe, število naših mož, okope, pozicije glavnega oddelka; zdelo se je, da mu nič ni ušlo. Ob času, ko je srečal naše bojne vojske, je bil na potu domov k svojim tovarišem; nazaj k svojemu kapitanu. Toda sreča mu ni bila mila.

Sedaj je stal tu pred našimi častniki; ni bil ravno visok, tudi ne debel ali celo suh, in njegova vojaška postava se je lepo odlikovala od uniform mož Nipponске armade, ki so tvorile lepo ozadje. Na njegovih licih je imel rdeče cvetke, kakor se jih bolj pogosto vidi na ženskih licih, zelo redko

na naših bojnih poljih. Šlo je pred svojimi sodniki; njegove velike oči so bile brez strahu in odprtosti na meči, ki so bili sodniki njegovega življenja. Kani ni niti najmanjšega sledu drznosti; ravno nasprotno, ko so ga prvi peljali pred sodišče, je salutiral častnikom popolnoma vojaško in kazal pri vsakem gibanju in izrazu obraza popoln čut spoštovanja. Mir je zavladal nad sodiščem. Od tu in tam se je zbralo precejšnje število naših mož, da bi bili priča zaslišanja tega ruskega ogleduha. Drznost si celo reči, da ni bilo bolj spoštljive množice pred nobenim sodiščem v Tokio. Skoro bi se mogli trditi, da so se možje komaj upali dihati.

Majorski Fukuwara, načelnik sodišča je govoril počasi in je z nizkim glasom ponovil vsa dejstva, ki jih je zbral iz izjav, ki jih je podal ujetnik sam in pa iz poročil onih, ki so ga vjeli. Končal je: "Z ozirom na postave naše armade je bil ujetnik obsojen in njegova obsodba se bo prečitala pred njim." Kapitan Hamamo je vstal in čital:

"Doma iz vasi R—, v okrožju P—, v guberniji P—; prostek, spadajoč k rezervi 248. polka, 71. divizije, pete armade, Vasilij Ljapov, star trintrideset let.

"Ujetnik je z namenom, da ogleda naše razpostavljene armade, preoblečen kakor kmet iz Kitajske, opravljal to svoje delo od 27. septembra tega sedemtridesetega leta (1904). Iz postaje v Mukdenu je hodil proti jugovzhodu in prodril med naša taborišča in si ogledoval naše pozicije in gibanja. Pri ogledovanju je bil vjet. Po pristojnem izpraševanju in opiraje se na dejstva, ki se jih je pri tem dognalo, je ujetnik obsojen, kakor sledi:

"Ljapov je obsojen na smrt. "V sedemtridesetem letu od Meiji, tridesetega dne devetega meseca v Chibanu, v provinci Mukden, na Kitajskem. Načelnik sodnikov Fukuwara Tetsutaro, Major, infanterije in gen. štaba. Hamamo Matasuke, Kapitan, infanterija gen. štaba. Major, infanterija gen. štaba. Tolmač je ponovil ujetniku njegovo obsodbo. Pri tem sem zelo pozorno opazoval jektika. Brez dvoma, on je pričakoval to. Vseeno pa sem bil radoveden in sem hotel videti, ako bo smrdna obsodba kaj ganila tega vrliga ruskega vojaka; ali ga bodo morebiti kaj užalostila? Še več, zelo me je zanimalo videti, kakšen vtis zamore imeti taka obsodba na sentimentalnemu življenju bojnika iz zapada. Mnogo sem bil čul o razburljivem življenju ljudij iz zapada. Bil sem nekoliko osupnjen, in da priznam tudi to, moje osupnjevanje je bilo nekoliko podobno razočaranju. Videl sem pred seboj moža, na katerega ni smrdna obsodba niti najmanj vplivala; niti mišica ni ganila, niti ene senec ni bilo videti na njegovem obrazu. Kakor hitro je bila obsodba do konec prebrana, je še enkrat salutiral pred svojimi sodniki. Rekel je preprosto, in njegov glas je bil tako čist kakor nebo nad nami:

"Popolnoma zadovoljen sem."

na namreč od kod je prišlo toliko krogelj.

Po označeni končani vojni se je raznesla v francoski armadi neka posebna vest. Eini so ji verovali, drugi pa ne. V obče so pa vsi stvar v toliko odobraval, keravno se ni resnično, da bi pa bila morda lahko resnična in da je treba posvetiti tej stvari največ pozornosti. Nekemu Angležu se je namreč posrečilo najti način, da je izdelal bombo napolnjeno s številnimi puškinimi krogeljami, in take bombe se je v oni bitki uspešno metalo v francoske vrste. Vest o takih bombah je stopala vedno z večjo gotovostjo v francosko javnost; ljudje so že ugibali ime izumitelja te bombe, ki je bil nek angleški polkovnik Mr. Shrapnel. Zatrjevalo se je, da je Mr. Shrapnel delal poskuse s takimi bombami že leta 1803. Slednjič, oziroma po bitki pri Vimeira so večaki dognali, da številne smrtonosne krogelje niso bile izstreljene iz pušk. Leta 1811 se je to zagotekno v bitki pri Albuertu do cela rešilo. Tedaj so našli Francozi neke te čarodejnih, nerazstreljenih krogelj. Preiskalo se je vse te krogelje z največjo pozornostjo vsled kakih preteče nevarnosti. Končno so pa dotični preiskovalci proglasili to novost za sleparijo, in goljufijo. V nekem železnem ovojju, ki je bil tanjši kot ovoj navadne bombe, je bilo nabitih in naloženih vse polno svinčenih krogelj pomešanih s smodnikom, da se niso druga ob drugo zadevale. To je bila vsa skrivnost tega novega razstreliva. Francoski častniki so se tem bombam navadno posmehovali. Samo kakemu bedastemu Angležu bi padlo v glavo, da bi napolnil bombo s krogeljami pomešano z malo smodnikom, ko je vendar smodnik glavna reč pri razstrelbi. Tedaj se je pa našel med višjimi francoskimi častniki mož, ki se je s posebno vneto zanimal za to novo angleško iznajdbo. Ta častnik je bil poseben vsečak topničarske stroke in je odredil posebno komisijo, ki je imela nalogo preiskati novo angleško bombo. Še predno je bila pa ta komisija gotova s svojim delom, so nastali na francoskem veliki politični preobrti in se je vsled tega na ono komisijo ter preiskavo popolnoma pozabilo. L. 1813 se je vrnilo obleganje trdnjave San Sebastian v Gornji Španiji; tudi tedaj so zmagali Angleži. Francozi so pa morali častno pcedleči. Skoro dve tretjine vojaštva v oni trdnjavi je obležalo mrtvih na mestu, ali so bili ranjeni še predno se je trdnjava udala sovražniku. Francoski zgodovinar M. Belmas nam piše o tej vojni in o krvavih dogodkih, ki so se vršili v oni trdnjavi, predno se je udala: "Naslednji dan," piše Belmas, "so pričeli Angleži iz svojih baterij spuščati smrtonosne bombe na zakope trdnjave in na mesto. Tedaj je padlo v trdnjavo brezštevno bomb, ki so imele nekatere po 400 skritih krogelj v sebi. Te krogelje so povzročile na naši strani mnogo gorja in smrti. Prav in umestno bi bilo, če bi naši inženirji te bombe dobro preiskali ter skušali narediti slične izdelke. Cela nevihta takih granat je spravila našo obrambo v atome; tako hudemu artilerijskemu ognju se ni mogel nihče ustavljati. Končno smo skušali tudi mi rabi ti take granate, ki pa niso imele dosti uspeha."

Svedra niso bile te granate uspešne, ker Francozi niso pridejali istim smodnika, pa tudi na vžigalno vrro so popolnoma pozabili. — Z raznimi izprememami se poslužuje dandanes že vsaka armada šrapnelov. Kako smrtno in pogubono učinkujejo šrapneli dolge vneto. Sestava šrapnela se ne razlikuje pri tem, ali onem modernem ali starijem, ali vsebinsko istega je pa povsod jednaka. Tanika železna posoda v obliki bombe je napolnjena s krogeljami, smodnikom in opremljena z vžigalno vrro; ta vrro se vname po strelu iz topa in čez nekaj sekund se razpoči bomba, ki doni tako pompo in smrt povsod, kamor zadene.

NA DREBLI. Nekoga pomladanskega jutra je bila farmerica Mrs. Johnson zelo zaposlena na dvorišču pri kurjadi, med tem ko je njen mož okopal gredice na bližnji nji-vi. Naenkrat se začuje z vrta vrišč kokeši, vsled česar pokliče far-

merica svojega štetnega sinkota Charleta reče: "Skodi na vrt in spodi kokeši, kajti oče bo zelo hud, če mu bodo kokeši razkopale ravno s solato zasejane gredice."

Mladi Charlie je stekel takoj na vrt ter se kmalu vrnil rekoč: "Mati; kokeši so zbežale z vrta, a se vračajo zopet nazaj. Ravno sedaj si brišejo noge na čebulni gredici."

Tat s umetno roko. Mlad in še neizkušen odvjetnik N. je zagovarjal prvi pred sodnijo nekega zloglasnega viomicca in tatu sledeče: "Gospod sodnik, jaz obstajam pri tem, da ta človek ni vlomil v hišo. Našel je slučajno le. (dprto) okno parlor sobe, skozi katero je pomolil svojo roko in premaknil nekaj malenkostnih stvari. Samena roka mojega obtoženca ni še

čepu oseba, ali vs obtoženec. Čudno se mi torej zdi g. sodnik, kako zamorete tega človeka obsoditi radi kakega prestopka, katerega je izvršil samo z enim svojih telesnih udov (z desnico)." "Vaš dokaz je zagovornik je precej dobro sestavljen," mu zatrjuje sodnik. Ravnal se bom torej logično po vaši izjavi. Torej obsodim desno roko vašega obtoženca na 1 leto dni zapora v ječi. Lahko torej obtoženec svojo desnico spremlja v zapor, ali kakor mu drago!"

Obtoženec je poln veselja odvezal z levico svojo umetno desno roko, jo položil na mizo pred sodnika in odšel z zagovornikom ves vesel iz sodnijske dvorane. Znan je nam pregovor, da pes, ki močno laja ni nevarna. Ne vemo pa, če tudi pes ta pregovor razume, ali v.

na namreč od kod je prišlo toliko krogelj.

Po označeni končani vojni se je raznesla v francoski armadi neka posebna vest. Eini so ji verovali, drugi pa ne. V obče so pa vsi stvar v toliko odobraval, keravno se ni resnično, da bi pa bila morda lahko resnična in da je treba posvetiti tej stvari največ pozornosti. Nekemu Angležu se je namreč posrečilo najti način, da je izdelal bombo napolnjeno s številnimi puškinimi krogeljami, in take bombe se je v oni bitki uspešno metalo v francoske vrste. Vest o takih bombah je stopala vedno z večjo gotovostjo v francosko javnost; ljudje so že ugibali ime izumitelja te bombe, ki je bil nek angleški polkovnik Mr. Shrapnel. Zatrjevalo se je, da je Mr. Shrapnel delal poskuse s takimi bombami že leta 1803. Slednjič, oziroma po bitki pri Vimeira so večaki dognali, da številne smrtonosne krogelje niso bile izstreljene iz pušk. Leta 1811 se je to zagotekno v bitki pri Albuertu do cela rešilo. Tedaj so našli Francozi neke te čarodejnih, nerazstreljenih krogelj. Preiskalo se je vse te krogelje z največjo pozornostjo vsled kakih preteče nevarnosti. Končno so pa dotični preiskovalci proglasili to novost za sleparijo, in goljufijo. V nekem železnem ovojju, ki je bil tanjši kot ovoj navadne bombe, je bilo nabitih in naloženih vse polno svinčenih krogelj pomešanih s smodnikom, da se niso druga ob drugo zadevale. To je bila vsa skrivnost tega novega razstreliva. Francoski častniki so se tem bombam navadno posmehovali. Samo kakemu bedastemu Angležu bi padlo v glavo, da bi napolnil bombo s krogeljami pomešano z malo smodnikom, ko je vendar smodnik glavna reč pri razstrelbi. Tedaj se je pa našel med višjimi francoskimi častniki mož, ki se je s posebno vneto zanimal za to novo angleško iznajdbo. Ta častnik je bil poseben vsečak topničarske stroke in je odredil posebno komisijo, ki je imela nalogo preiskati novo angleško bombo. Še predno je bila pa ta komisija gotova s svojim delom, so nastali na francoskem veliki politični preobrti in se je vsled tega na ono komisijo ter preiskavo popolnoma pozabilo. L. 1813 se je vrnilo obleganje trdnjave San Sebastian v Gornji Španiji; tudi tedaj so zmagali Angleži. Francozi so pa morali častno pcedleči. Skoro dve tretjine vojaštva v oni trdnjavi je obležalo mrtvih na mestu, ali so bili ranjeni še predno se je trdnjava udala sovražniku. Francoski zgodovinar M. Belmas nam piše o tej vojni in o krvavih dogodkih, ki so se vršili v oni trdnjavi, predno se je udala: "Naslednji dan," piše Belmas, "so pričeli Angleži iz svojih baterij spuščati smrtonosne bombe na zakope trdnjave in na mesto. Tedaj je padlo v trdnjavo brezštevno bomb, ki so imele nekatere po 400 skritih krogelj v sebi. Te krogelje so povzročile na naši strani mnogo gorja in smrti. Prav in umestno bi bilo, če bi naši inženirji te bombe dobro preiskali ter skušali narediti slične izdelke. Cela nevihta takih granat je spravila našo obrambo v atome; tako hudemu artilerijskemu ognju se ni mogel nihče ustavljati. Končno smo skušali tudi mi rabi ti take granate, ki pa niso imele dosti uspeha."

Svedra niso bile te granate uspešne, ker Francozi niso pridejali istim smodnika, pa tudi na vžigalno vrro so popolnoma pozabili. — Z raznimi izprememami se poslužuje dandanes že vsaka armada šrapnelov. Kako smrtno in pogubono učinkujejo šrapneli dolge vneto. Sestava šrapnela se ne razlikuje pri tem, ali onem modernem ali starijem, ali vsebinsko istega je pa povsod jednaka. Tanika železna posoda v obliki bombe je napolnjena s krogeljami, smodnikom in opremljena z vžigalno vrro; ta vrro se vname po strelu iz topa in čez nekaj sekund se razpoči bomba, ki doni tako pompo in smrt povsod, kamor zadene.

NA DREBLI. Nekoga pomladanskega jutra je bila farmerica Mrs. Johnson zelo zaposlena na dvorišču pri kurjadi, med tem ko je njen mož okopal gredice na bližnji nji-vi. Naenkrat se začuje z vrta vrišč kokeši, vsled česar pokliče far-

merica svojega štetnega sinkota Charleta reče: "Skodi na vrt in spodi kokeši, kajti oče bo zelo hud, če mu bodo kokeši razkopale ravno s solato zasejane gredice."

Mladi Charlie je stekel takoj na vrt ter se kmalu vrnil rekoč: "Mati; kokeši so zbežale z vrta, a se vračajo zopet nazaj. Ravno sedaj si brišejo noge na čebulni gredici."

Tat s umetno roko. Mlad in še neizkušen odvjetnik N. je zagovarjal prvi pred sodnijo nekega zloglasnega viomicca in tatu sledeče: "Gospod sodnik, jaz obstajam pri tem, da ta človek ni vlomil v hišo. Našel je slučajno le. (dprto) okno parlor sobe, skozi katero je pomolil svojo roko in premaknil nekaj malenkostnih stvari. Samena roka mojega obtoženca ni še

čepu oseba, ali vs obtoženec. Čudno se mi torej zdi g. sodnik, kako zamorete tega človeka obsoditi radi kakega prestopka, katerega je izvršil samo z enim svojih telesnih udov (z desnico)." "Vaš dokaz je zagovornik je precej dobro sestavljen," mu zatrjuje sodnik. Ravnal se bom torej logično po vaši izjavi. Torej obsodim desno roko vašega obtoženca na 1 leto dni zapora v ječi. Lahko torej obtoženec svojo desnico spremlja v zapor, ali kakor mu drago!"

Obtoženec je poln veselja odvezal z levico svojo umetno desno roko, jo položil na mizo pred sodnika in odšel z zagovornikom ves vesel iz sodnijske dvorane. Znan je nam pregovor, da pes, ki močno laja ni nevarna. Ne vemo pa, če tudi pes ta pregovor razume, ali v.

Obtoženec je poln veselja odvezal z levico svojo umetno desno roko, jo položil na mizo pred sodnika in odšel z zagovornikom ves vesel iz sodnijske dvorane. Znan je nam pregovor, da pes, ki močno laja ni nevarna. Ne vemo pa, če tudi pes ta pregovor razume, ali v.

na namreč od kod je prišlo toliko krogelj.

Po označeni končani vojni se je raznesla v francoski armadi neka posebna vest. Eini so ji verovali, drugi pa ne. V obče so pa vsi stvar v toliko odobraval, keravno se ni resnično, da bi pa bila morda lahko resnična in da je treba posvetiti tej stvari največ pozornosti. Nekemu Angležu se je namreč posrečilo najti način, da je izdelal bombo napolnjeno s številnimi puškinimi krogeljami, in take bombe se je v oni bitki uspešno metalo v francoske vrste. Vest o takih bombah je stopala vedno z večjo gotovostjo v francosko javnost; ljudje so že ugibali ime izumitelja te bombe, ki je bil nek angleški polkovnik Mr. Shrapnel. Zatrjevalo se je, da je Mr. Shrapnel delal poskuse s takimi bombami že leta 1803. Slednjič, oziroma po bitki pri Vimeira so večaki dognali, da številne smrtonosne krogelje niso bile izstreljene iz pušk. Leta 1811 se je to zagotekno v bitki pri Albuertu do cela rešilo. Tedaj so našli Francozi neke te čarodejnih, nerazstreljenih krogelj. Preiskalo se je vse te krogelje z največjo pozornostjo vsled kakih preteče nevarnosti. Končno so pa dotični preiskovalci proglasili to novost za sleparijo, in goljufijo. V nekem železnem ovojju, ki je bil tanjši kot ovoj navadne bombe, je bilo nabitih in naloženih vse polno svinčenih krogelj pomešanih s smodnikom, da se niso druga ob drugo zadevale. To je bila vsa skrivnost tega novega razstreliva. Francoski častniki so se tem bombam navadno posmehovali. Samo kakemu bedastemu Angležu bi padlo v glavo, da bi napolnil bombo s krogeljami pomešano z malo smodnikom, ko je vendar smodnik glavna reč pri razstrelbi. Tedaj se je pa našel med višjimi francoskimi častniki mož, ki se je s posebno vneto zanimal za to novo angleško iznajdbo. Ta častnik je bil poseben vsečak topničarske stroke in je odredil posebno komisijo, ki je imela nalogo preiskati novo angleško bombo. Še predno je bila pa ta komisija gotova s svojim delom, so nastali na francoskem veliki politični preobrti in se je vsled tega na ono komisijo ter preiskavo popolnoma pozabilo. L. 1813 se je vrnilo obleganje trdnjave San Sebastian v Gornji Španiji; tudi tedaj so zmagali Angleži. Francozi so pa morali častno pcedleči. Skoro dve tretjine vojaštva v oni trdnjavi je obležalo mrtvih na mestu, ali so bili ranjeni še predno se je trdnjava udala sovražniku. Francoski zgodovinar M. Belmas nam piše o tej vojni in o krvavih dogodkih, ki so se vršili v oni trdnjavi, predno se je udala: "Naslednji dan," piše Belmas, "so pričeli Angleži iz svojih baterij spuščati smrtonosne bombe na zakope trdnjave in na mesto. Tedaj je padlo v trdnjavo brezštevno bomb, ki so imele nekatere po 400 skritih krogelj v sebi. Te krogelje so povzročile na naši strani mnogo gorja in smrti. Prav in umestno bi bilo, če bi naši inženirji te bombe dobro preiskali ter skušali narediti slične izdelke. Cela nevihta takih granat je spravila našo obrambo v atome; tako hudemu artilerijskemu ognju se ni mogel nihče ustavljati. Končno smo skušali tudi mi rabi ti take granate, ki pa niso imele dosti uspeha."

Svedra niso bile te granate uspešne, ker Francozi niso pridejali istim smodnika, pa tudi na vžigalno vrro so popolnoma pozabili. — Z raznimi izprememami se poslužuje dandanes že vsaka armada šrapnelov. Kako smrtno in pogubono učinkujejo šrapneli dolge vneto. Sestava šrapnela se ne razlikuje pri tem, ali onem modernem ali starijem, ali vsebinsko istega je pa povsod jednaka. Tanika železna posoda v obliki bombe je napolnjena s krogeljami, smodnikom in opremljena z vžigalno vrro; ta vrro se vname po strelu iz topa in čez nekaj sekund se razpoči bomba, ki doni tako pompo in smrt povsod, kamor zadene.

NA DREBLI. Nekoga pomladanskega jutra je bila farmerica Mrs. Johnson zelo zaposlena na dvorišču pri kurjadi, med tem ko je njen mož okopal gredice na bližnji nji-vi. Naenkrat se začuje z vrta vrišč kokeši, vsled česar pokliče far-

merica svojega štetnega sinkota Charleta reče: "Skodi na vrt in spodi kokeši, kajti oče bo zelo hud, če mu bodo kokeši razkopale ravno s solato zasejane gredice."

Mladi Charlie je stekel takoj na vrt ter se kmalu vrnil rekoč: "Mati; kokeši so zbežale z vrta, a se vračajo zopet nazaj. Ravno sedaj si brišejo noge na čebulni gredici."

Tat s umetno roko. Mlad in še neizkušen odvjetnik N. je zagovarjal prvi pred sodnijo nekega zloglasnega viomicca in tatu sledeče: "Gospod sodnik, jaz obstajam pri tem, da ta človek ni vlomil v hišo. Našel je slučajno le. (dprto) okno parlor sobe, skozi katero je pomolil svojo roko in premaknil nekaj malenkostnih stvari. Samena roka mojega obtoženca ni še

čepu oseba, ali vs obtoženec. Čudno se mi torej zdi g. sodnik, kako zamorete tega človeka obsoditi radi kakega prestopka, katerega je izvršil samo z enim svojih telesnih udov (z desnico)." "Vaš dokaz je zagovornik je precej dobro sestavljen," mu zatrjuje sodnik. Ravnal se bom torej logično po vaši izjavi. Torej obsodim desno roko vašega obtoženca na 1 leto dni zapora v ječi. Lahko torej obtoženec svojo desnico spremlja v zapor, ali kakor mu drago!"

Obtoženec je poln veselja odvezal z levico svojo umetno desno roko, jo položil na mizo pred sodnika in odšel z zagovornikom ves vesel iz sodnijske dvorane. Znan je nam pregovor, da pes, ki močno laja ni nevarna. Ne vemo pa, če tudi pes ta pregovor razume, ali v.

Obtoženec je poln veselja odvezal z levico svojo umetno desno roko, jo položil na mizo pred sodnika in odšel z zagovornikom ves vesel iz sodnijske dvorane. Znan je nam pregovor, da pes, ki močno laja ni nevarna. Ne vemo pa, če tudi pes ta pregovor razume, ali v.

na namreč od kod je prišlo toliko krogelj.

Po označeni končani vojni se je raznesla v francoski armadi neka posebna vest. Eini so ji verovali, drugi pa ne. V obče so pa vsi stvar v toliko odobraval, keravno se ni resnično, da bi pa bila morda lahko resnična in da je treba posvetiti tej stvari največ pozornosti. Nekemu Angležu se je namreč posrečilo najti način, da je izdelal bombo napolnjeno s številnimi puškinimi krogeljami, in take bombe se je v oni bitki uspešno metalo v francoske vrste. Vest o takih bombah je stopala vedno z večjo gotovostjo v francosko javnost; ljudje so že ugibali ime izumitelja te bombe, ki je bil nek angleški polkovnik Mr. Shrapnel. Zatrjevalo se je, da je Mr. Shrapnel delal poskuse s takimi bombami že leta 1803. Slednjič, oziroma po bitki pri Vimeira so večaki dognali, da številne smrtonosne krogelje niso bile izstreljene iz pušk. Leta 1811 se je to zagotekno v bitki pri Albuertu do cela rešilo. Tedaj so našli Francozi neke te čarodejnih, nerazstreljenih krogelj. Preiskalo se je vse te krogelje z največjo pozornostjo vsled kakih preteče nevarnosti. Končno so pa dotični preiskovalci proglasili to novost za sleparijo, in goljufijo. V nekem železnem ovojju, ki je bil tanjši kot ovoj navadne bombe, je bilo nabitih in naloženih vse polno svinčenih krogelj pomešanih s smodnikom, da se niso druga ob drugo zadevale. To je bila vsa skrivnost tega novega razstreliva. Francoski častniki so se tem bombam navadno posmehovali. Samo kakemu bedastemu Angležu bi padlo v glavo, da bi napolnil bombo s krogeljami pomešano z malo smodnikom, ko je vendar smodnik glavna reč pri razstrelbi. Tedaj se je pa našel med višjimi francoskimi častniki mož, ki se je s posebno vneto zanimal za to novo angleško iznajdbo. Ta častnik je bil poseben vsečak topničarske stroke in je odredil posebno komisijo, ki je imela nalogo preiskati novo angleško bombo. Še predno je bila pa ta komisija gotova s svojim delom, so nastali na francoskem veliki politični preobrti in se je vsled tega na ono komisijo ter preiskavo popolnoma pozabilo. L. 1813 se je vrnilo obleganje trdnjave San Sebastian v Gornji Španiji; tudi tedaj so zmagali Angleži. Francozi so pa morali častno pcedleči. Skoro dve tretjine vojaštva v oni trdnjavi je obležalo mrtvih na mestu, ali so bili ranjeni še predno se je trdnjava udala sovražniku. Francoski zgodovinar M. Belmas nam piše o tej vojni in o krvavih dogodkih, ki so se vršili v oni trdnjavi, predno se je udala: "Naslednji dan," piše Belmas, "so pričeli Angleži iz svojih baterij spuščati smrtonosne bombe na zakope trdnjave in na mesto. Tedaj je padlo v trdnjavo brezštevno bomb, ki so imele nekatere po 400 skritih krogelj v sebi. Te krogelje so povzročile na naši strani mnogo gorja in smrti. Prav in umestno bi bilo, če bi naši inženirji te bombe dobro preiskali ter skušali narediti slične izdelke. Cela nevihta takih granat je spravila našo obrambo v atome; tako hudemu artilerijskemu ognju se ni mogel nihče ustavljati. Končno smo skušali tudi mi rabi ti take granate, ki pa niso imele dosti uspeha."

Svedra niso bile te granate uspešne, ker Francozi niso pridejali istim smodnika, pa tudi na vžigalno vrro so popolnoma pozabili. — Z raznimi izprememami se poslužuje dandanes že vsaka armada šrapnelov. Kako smrtno in pogubono učinkujejo šrapneli dolge vneto. Sestava šrapnela se ne razlikuje pri tem, ali onem modernem ali starijem, ali vsebinsko istega je pa povsod jednaka. Tanika železna posoda v obliki bombe je napolnjena s krogeljami, smodnikom in opremljena z vžigalno vrro; ta vrro se vname po strelu iz topa in čez nekaj sekund se razpoči bomba, ki doni tako pompo in smrt povsod, kamor zadene.

NA DREBLI. Nekoga pomladanskega jutra je bila farmerica Mrs. Johnson zelo zaposlena na dvorišču pri kurjadi, med tem ko je njen mož okopal gredice na bližnji nji-vi. Naenkrat se začuje z vrta vrišč kokeši, vsled česar pokliče far-

merica svojega štetnega sinkota Charleta reče: "Skodi na vrt in spodi kokeši, kajti oče bo zelo hud, če mu bodo kokeši razkopale ravno s solato zasejane gredice."

Mladi Charlie je stekel takoj na vrt ter se kmalu vrnil rekoč: "Mati; kokeši so zbežale z vrta, a se vračajo zopet nazaj. Ravno sedaj si brišejo noge na čebulni gredici."

Tat s umetno roko. Mlad in še neizkušen odvjetnik N. je zagovarjal prvi pred sodnijo nekega zloglasnega viomicca in tatu sledeče: "Gospod sodnik, jaz obstajam pri tem, da ta človek ni vlomil v hišo. Našel je slučajno le. (dprto) okno parlor sobe, skozi katero je pomolil svojo roko in premaknil nekaj malenkostnih stvari. Samena roka mojega obtoženca ni še

čepu oseba, ali vs obtoženec. Čudno se mi torej zdi g. sodnik, kako zamorete tega človeka obsoditi radi kakega prestopka, katerega je izvršil samo z enim svojih telesnih udov (z desnico)." "Vaš dokaz je zagovornik je precej dobro sestavljen," mu zatrjuje sodnik. Ravnal se bom torej logično po vaši izjavi. Torej obsodim desno roko vašega obtoženca na 1 leto dni zapora v ječi. Lahko torej obtoženec svojo desnico spremlja v zapor, ali kakor mu drago!"

Obtoženec je poln veselja odvezal z levico svojo umetno desno roko, jo položil na mizo pred sodnika in odšel z zagovornikom ves vesel iz sodnijske dvorane. Znan je nam pregovor, da pes, ki močno laja ni nevarna. Ne vemo pa, če tudi pes ta pregovor razume, ali v.

Obtoženec je poln veselja odvezal z levico svojo umetno desno roko, jo položil na mizo pred sodnika in odšel z zagovornikom ves vesel iz sodnijske dvorane. Znan je nam pregovor, da pes, ki močno laja ni nevarna. Ne vemo pa, če tudi pes ta pregovor razume, ali v.

na namreč od kod je prišlo toliko krogelj.

Po označeni končani vojni se je raznesla v francoski armadi neka posebna vest. Eini so ji verovali, drugi pa ne. V obče so pa vsi stvar v toliko odobraval, keravno se ni resnično, da bi pa bila morda lahko resnična in da je treba posvetiti tej stvari največ pozornosti. Nekemu Angležu se je namreč posrečilo najti način, da je izdelal bombo napolnjeno s številnimi puškinimi krogeljami, in take bombe se je v oni bitki uspešno metalo v francoske vrste. Vest o takih bombah je stopala vedno z večjo gotovostjo v francosko javnost; ljudje so že ugibali ime izumitelja te bombe, ki je bil nek angleški polkovnik Mr. Shrapnel. Zatrjevalo se je, da je Mr. Shrapnel delal poskuse s takimi bombami že leta 1803. Slednjič, oziroma po bitki pri Vimeira so večaki dognali, da številne smrtonosne krogelje niso bile izstreljene iz pušk. Leta 1811 se je to zagotekno v bitki pri Albuertu do cela rešilo. Tedaj so našli Francozi neke te čarodejnih, nerazstreljenih krogelj. Preiskalo se je vse te krogelje z največjo pozornostjo vsled kakih preteče nevarnosti. Končno so pa dotični preiskovalci proglasili to novost za sleparijo, in goljufijo. V nekem železnem ovojju, ki je bil tanjši kot ovoj navadne bombe, je bilo nabitih in naloženih vse polno svinčenih krogelj pomešanih s smodnikom, da se niso druga ob drugo zadevale. To je bila vsa skrivnost tega novega razstreliva. Francoski častniki so se tem bombam navadno posmehovali. Samo kakemu bedastemu Angležu bi padlo v glavo, da bi napolnil bombo s krogeljami pomešano z malo smodnikom, ko je vendar smodnik glavna reč pri razstrelbi. Tedaj se je pa našel med višjimi francoskimi častniki mož, ki se je s posebno vneto zanimal za to novo angleško iznajdbo. Ta častnik je bil poseben vsečak topničarske stroke in je odredil posebno komisijo, ki je imela nalogo preiskati novo angleško bombo. Še predno je bila pa ta komisija gotova s svojim delom, so nastali na francoskem veliki politični preobrti in se je vsled tega na ono komisijo ter preiskavo popolnoma pozabilo. L. 1813 se je vrnilo obleganje trdnjave San Sebastian v Gornji Španiji; tudi tedaj so zmagali Angleži. Francozi so pa morali častno pcedleči. Skoro dve tretjine vojaštva v oni trdnjavi je obležalo mrtvih na mestu, ali so bili ranjeni še predno se je trdnjava udala sovražniku. Francoski zgodovinar M. Belmas nam piše o tej vojni in o krvavih dogodkih, ki so se vršili v oni trdnjavi, predno se je udala: "Naslednji dan," piše Belmas, "so pričeli Angleži iz svojih baterij spuščati smrtonosne bombe na zakope trdnjave in

Povest iz turških časov.

V krasnem šotoru Sulejmana II. je vladala nevarna soproca. Na dragoceni zlatem prekrani preprogi je počival sultan naslonjen na mehkih, svilenih preproga.

Tresoč se, zvil se je tesneje v krasno škrlatno ogrinjalo ter strel premikljajoč in sanjajoč v ugašajoči žar oglja, ki je ležal na kovinskih posodi.

V skrajnem kotu šotora je čepel veliki vezir. V strahu in trepetu je gledal na sultana, kategera je obseval krvavordeči svet dragocene svetilke.

Težek, nevihto obetajoč oblak je visel nad že osivelimi obrvi Sulejmana; le včasih so se mu trudno dvignile trepalnice, razganile so se temne modre sence na obrazu, — potem pa so se tresle in svetilke kot daljni bliski, ki nanznanjajo nevihto.

“Ivan!” ostro je začel glas iz tenkih sultanovih ustnic.

Boječee je skočil veliki vezir kvisku in se ugriznil s svojimi belimi zobmi do krvi v spodnja ustnica. Počasi je prilezel iz svojega poltemnega kota. Vrgel se je pred sultana ponižno na zemljo poljubil rob njegove obleke ter se udaril s čelom na tla.

“Poslanec Alahov! Najmodrejši vladar!”

“Molči!” zatulil je sultan. —

“Čuj, Ivan,” glas mu je postal bolj mehak in mil, “Ivan, čuj, Dunaj mora pasti! — Čuješ? — Za vsako ceno! Danes ali jutri — tuda pasti mora! — Ali mogoče misliš, da sem zamenjal žrtvoval svoje čete? Davno že bi moralo biti to vražje mesto v naši posesti, ali tvoji ugovori so mi vedno prekrizali moje načrte! — Toda čuj, Ivan! Jaz hočem pozabiti, kar si zagrešil, milostno ti bom odpustil, kot ukazuje Mohamed, ali čuješ? Imel te bom kot za svojega sina, — kot svojega lastnega sina. . . . Denar, zlato zakladi — nepreštetih zakladi — ampak Dunaj mora pasti! . . . Najlepše deklice mesta ti bom podaril — deseti del plena naj bo tvoj. . . . Toda čuj, danes ali jutri mora biti Dunaj v mojih rokah, — če ne, Ivan, bo pojutrašnjim patakantje naša tvoja glava na ostrem kolu! . . . Zberi vse svoje ljudi, obljubi jim gore zlata, draguljev, vse, kar hočeš! Mojo največjo ladijo bom napolnil z zakladi za onega, ki bo prvi zasadi prerokovo zastavo na obzidje, povej jim to! Tri noči in tri dneve smejo pleniti in moriti tri noči in tri dneve, ali čuješ? Pusti jih z biči in z zaračim železom goniti v boj! Stori, kar hočeš, toda ne hraj nobenih sredstev, čuješ, Ivan, nobenih sredstev! Gre se za tvojo glavo!”

“Poslanec Alahov! Najmodrejši vladar!” Glas se mu je tresel. “Gospod! Samo dva dneva počakaj, samo dva dneva! Tvoji vojniki so preveč utrjeni, brez poguma.”

“Brez poguma? Moslim brez poguma? Ivan, varuj se!” Strašen pogled je zadel velikega vezirja.

“Da, ker je njihov vodja bojazljivec, ker se ti bojiš krščanskih psov!”

Ivan je vedno vztrepetal. Tih je potegnil svoj široki desni rokav do rame nazgor. Slabo zaeljena, krvavo obrobljena brazgotina se je vlekla po celi roki.

“Pes!” Pretrgano in rezačoe kot staro jeklo izpregovoril je sultan. “Kri mi hočeš kazati? Kri? Bahati se s svojimi dejanji? Ko najslabši mojih sužnjev več premore proti Dunaju kot ti! Za to se mi boš še pokoril! Bahati se z eno prasko, ko ti tisoči preklanih glav leže po jarkih! Proč iz pred mojih oči! Poberi se k vragu! . . . Toda jutri, Ivan, jutri hočem imeti svoj slavnostni vhod v Dunaj, jutri, Ivan — pomisli na svojo glavo!”

Težka zavesa, ki je razdeljevala šotor, se je odgnila. Počasi, z negotovimi koraki, se je približal Zalko sultanu.

Hipen nazmeg je švignil preko Sulejmanovega obraza in za trenotek je vzplamtelo v temnih očeh.

“Zalko.” Z dobrohotnim glasom ga je vzpodbudil sultan da je pristopil bližje.

“Zalko, moj dobri sin kaj te je privedlo k meni?”

Premišljeno se spusti visoka postava na kolena, pritisne spoštljivo sultanovo obleko na svoje ustnice in se dotakne s čelno sčelico, lje, da so dolgi lasje, ki so viseli izpod turbana kot svetilkajoči vodopadi dršali naprej na tla.

Počasi je prijel Sulejman, za Zalkovo desnico in ga potegnil k sebi na blazine.

“Zalko govori, po kaj si prišel?”

“Blagoslovljenec Alahov! Solnce vzhodno gledati, ogreti se ob žarku tvojih oči. . . .”

“Dovolj!” prekinil ga je sultan. “To slišim vsak dan od svojih ljudi, — od tebe, Zalko, hočem slišati drugo. Imas li dobre vesti?”

“Da, gospod! Ti veš, o gospod, da nikdar ne klepetam nepotrebno. Dobro premišljen je moj načrt. Gospod! Vsak večer jezdim okoli mesta, da se prepričam o čuječnosti straž. — Bilo je pred tremi dnevi, štiri ure po solnčnem zahodu; po svojem navadnem potu nisem mogel iti, ker vsled množice trupel. . . .”

“Zalko!” Očitajoči pogled je zadel Zalka, da je vztrepetal.

“Šel sem po drugem potu. Poslušaj, gospod! Čuj, kaj sem zapazil! Vsak večer ima na gotovem mestu, ki ga dobro poznam, mlada ženska prvo nočno stražo na obzidju — brčkone mesto svojega utrujenega moža ali ljubimca. . . . Jaz se bom vtihtopal pod obzidje — Alah mi bo dal levjo moč in lisičjo zvitost — ter nepopažen preplezal zid. . . . Zaklade, bisere, vse, kar imam ji bom obljubil — moja žena naj postane, ali. . . .” nehotje je prijel za bodalec za pasom, posuto z dragocnimi kamni, “moje jeklo malo kdaj ne zadene. . . . Svojo obleko bom vrgel proč in jo zamenjal za njeno, gospod! Preoblečen v žensko obleko, bom šel v mesto — preslepil straže — in pognal smodnišnico v zrak. . . . Pota poznam dobro. . . . Ti veš gospod, predno sem našel milost v tvojih očeh, sem bil uporen krščanski pes. Deset let sem imel ko sem dopadel tvojim janičarjem, solnce tvoje milosti se mi je smehljalo od tečaj, naj ti povrne Alah, naj ti da čast, slavo in zmago za to kar si mi storil. Moj oče je bil potujoč trgovec, s katerim sem šel zgodaj na potovanje. Vrnila sva se ravnokar z Dunaja v svojo domovino ob Jadranu, ko so nas srečali tvoji janičarji. Dva cela meseca sem bil na Dunaju in bilo je prvič, ko sem videl večje mesto. Ostalo mi je vse dobro v spominu. Skoraj se mi zdi, kot da bi bil šele večer v mestu. Moj oče je pustil takrat v mestu mojo mlajšo sestro; gotovo je morala že davno umreti, nihče od vjetnikov je ne pozna; grom in dim razstreljene vojašnice naj bo znamenje k naskoku. . . . Kaj porečeš k temu, gospod?”

Molče je pogladil Sulejman plave lase Zalkove za ušesa in mu ukazal, naj nadaljuje.

“Sedaj je ena ura po solnčnem zahodu, v treh urah bo čas tu. . . . Daj Ivanu povelja! — In jutri se boš lahko Alahu zahvalil za zmago v krščanski cerkvi!”

Z lahko tresočo roko je božal Sulejman Zalkovo desnico in ukazal, naj vstane.

“Naj bo Alah s teboj! Zgodi naj se, kakor si govori!”

Ponižno se je priklonil Zalko k zemlji.

“Zalko, je li to tvoje?”

Sultan je držal v rokah tanko, zlato verižico, na kateri je visel majhen križ; pobral jo je na blazini, na kateri je Zalko sedel. Lahka rdečica je spreletela Zalkov obraz kot oblakova senea, ki hiti čez polje ob solnčnem dnevu; zagrabil je hlastno po nji. “Vrzi proč!” je silil sultan v njega.

“Gospod! Košček zlata brez vsake vrednosti, od moje umirajoče matere; moja sestra ima ravn takega.”

“Alah naj bo s teboj, Zalko! Ob četrti uri!”

Vrnil mu je verižico.

Tuleč je gnal mrzel vihar nako-pičene oblake po nočnem nebu.

Drevje je ječalo in stokalo pod pritiskom vetra, ki je nosil z divjim šumom po zraku orumenele jesenske liste.

Nad Dunajem in okolico je ležala črna tema.

Semertja je gorel na cesti stražni ogenj in semertja se je šul kak zaspan klic iz tihih ulic.

Zunaj na široki ravnini, kjer so stali nešteti turški šotori, je vladala globoka tišina.

Noben glas in žvenket se ni čul, taboriščni ognji so bili pogašeni;

turki se niso gibali, oni so stali, kot bela opočin ovak, kot velikanski kupi trupel v jarkih. Na nekem manj nevarnem mestu dušajnega obzidja je sedela na enem linnem kadinov, ki so se metali v silo na naskakajoče Turke; mlada žena, temno odeta v gorke obleke; lica so ji tlela od ledene-ga vetra.

Že cel teden je opravljala tu gori prvo nočno stražo, da si je mogel njen zaročenec privoščiti par ur spanja.

Utrujeno, valed prenapornega dela v bolnišnicah, so jo neprestano silile kot svinee težke trepalnice k spanju. V velikem turškem taboru je gospodovl čuden, skrivnosten mir.

Naenkrat je zaropotal na dnu jarka kamen. Brčkone omajanega od kakega strela, ga je zagnal vihar v globočino, se ji je zazdelo, ter je prišla za bodalo, ki je ležalo poleg nje in poskušala s prsti njegovo ostrino.

Začul se je praskajoč šum na zunanji strani obzidja; zopet en kamen je v velikih lokih odletel v jarek. Nad obrambnimi kamni zidu se je pokazala s turbanom pokrita glava.

“Nazaj! Ti si mož smrti, če zakličem pomoč!”

Odskočila je in zavihnila bodalo.

Zagnal se je v drznem skoku čez pomolje in stal je nekaj korakov pred njo.

“Bodi tiho!” Zalko je govoril votlo. “Nisem prišel kot Turke, ne kot sovražnik, ampak — —”

“Nazaj, slepar!”

“Ne vpjij tako! . . . Bodi tiho! Poslušaj me! . . . Ali ljubiš bisere?”

“Ha! To je tvoj namen!”

“Tiho! Čuj me vendar — hotel sem te samo izkušiti.”

“Med nami ne najdeš izdajalec. Nazaj! Zadržič, če ti je življenje drago!”

“Poslušaj me vendar konečno! Nisem ne kot Turke, ne kot sovražnik prišel sem. Čuj me; jaz sem kristjan kot ti! — Kot dečka so me ugrabili janičarji in me odpeljali iz domovine k sultanu. Nakopičel je name čast in bogastvo, imenoval me je svojega sina, toda nekaj sem moral storiti: odpovedati sem se moral svoji veri, moliti sem moral Alaha in njegovoga preroka Mohameda. . . . ne glej me tako neverjetno. . . . toda peč turško obleko je bilo krščansko srece. . . . Vsako uro, vsak dan sem delal načrte, kako bi ušel sultanu in njegovim napačni veri — zaman. Šele danes je uslišal Krist moje molitve. Natvezil sem Sulejmanu, da sem našel skriven dohod v mestu. . . . da hočem zažgati smodnišnico in jo pognati v zrak. Verjel mi je. Tako sem tu. . . . Dobrotljivost sem poplačal z nehvaležnostjo, toda dalje se nisem mogel več bojevati proti svojim bratom. . . .”

Spustila je grozče dvignjeno roko z bodalom nizdol.

“Lažeš!”

“Govorim resnico!”

“Prisezi pri krščanskem Bogu!”

“Glej sem! Pod turško obleko sem nosil križ!”

Zalko je odvezal vozil avilene ovratne rute.

“Poglej sem in boš verjela! Ali vidiš križ?”

Nezaprljivo se mu je približala in se sklonila k njegovim prstom. Takrat pa je pritiskal Zalko z železno močjo njeno glavo k sebi in ji z fevlco zatihnil usta, z desnico pa je posegel za pas po bodalo. “Dva-trikrat je sumlj.”

Lahek trepet, zadnje umirajoče grgrajenje. . . . Iz ran se je vili potok temne krvi.

Kratek pogled na tiho turško taborišče — in Zalko je pričel svoje delo.

Gorka kri se je držala njegovih prstov. Burno je strgal mrtvi ruto od vratu in prsi. Tenka zlata verižica se je svetila kot fin obris na belem vratu.

Zalko je zagrabil za verižico, z divjo močjo je trgal na nji. Spreletela ga je tročina. Čemu zapravljati čas za košček zlata, kakršnih mu bo dal sultan tisoče.

Začel je odpenjati njeno obleko. Toda vedno mu je padal pogled na tenko verižico.

“Imeti jo hočem — naj bo moje plačilo!” prišlo mu je čez ustnice.

Z vso močjo je trgal za verižico, en člen je odjenjal in tiho žvenketajoče je padel košček zlata na tla.

Zalko se je pripognil, ga pobral in tehtal izkušajoče na roki.

“Križ!”

Potipal je po verižico na svojem vratu.

Bil je ravnokar križ kot ga je nosil sam.

Zalko se je opotekel k zidu, potem pa se je vrgel divje na zemljo. . . .

S tresočo roko je pogladil umorjeni lase raz čela. . . . dolg poljub je zagorel na blelih ustnah.

“Sestra! Magdalena! Jaz sem — tvoj — brat!”

Dve veliki solzi sta pritekli po Zalkovih liceh, da bi ohladili bolele ločitve.

Trenotek potem pa je švignil črn predmet ob obzidju v globočino, votlo je zadonelo iz dna jarka — potem pa je bilo vse tiho.

Ne izgovarjajte se!

Ne izgovarjate se, če trpite hude bolečine v želodcu. Lahko namreč dobite Trinerjevo ameriško grenko zdravilno vino v vseh lekarnah in to zdravilo vam bo zanesljivo pomagalo, če imate želodec v neredu ter vam bo olajšalo vse bolečine. To vino vam bo spravilo zopet v pravi tir tudi črevesje. Če jemljete redno Trinerjevo ameriško grenko zdravilno vino, vas ne nadleguje neprebava, zabasanos, glavobol, slabo spanje, nervoznost, i. t. d. To zdravilo izčišča želodec, pospešuje prebavo in povračuje zopet dober tek (okus.) Cena 1.10. — Trinerjev Liniment in Sedative daje pa zanesljivo odpono pri prehladih, kašlju, vnetici sapnika, itd. Cena: Liniment 35 in 65 v lekarnah; po pošti 35 in 60c. Joseph Triner Company, Mfg. kemisti, 1333-1343 So. Ashland Ave, Chicago, Ill. Advertis.)

“HRENOLA” NAJNOVEJŠE GRAMOFONI

Ki jih izdeluje edina slovenska tvrdka **FR. HREN & CO.** 14 W. Kinzie St., 352 N. State St., Chicago, Ill.

Naši gramofoni igrajo vse rekorde. — Pisite po slovenski cenik. — Iščemo zastopnike.

CENA JE \$35.00

Vsak, ki kupi en stroj št. 1918 dobi prasto: “Sinoči sem na vasi bil”, “Veseli godec”, “Odprli dekle kamrico”, “Srečna mladost”, plošče. Z naročilom je poslati, Money Order, ali gotov denar v priporočenem pisnu.

Postenost je najboljša certifikat, ki pa drži marsikaterega človeka v revščini.

Čim več skrbi ima kaka žena v svoji glavi, tem manj ji je mar, kar nosi na glavi.

Postenost je najboljša certifikat, ki pa drži marsikaterega človeka v revščini.

Čim več skrbi ima kaka žena v svoji glavi, tem manj ji je mar, kar nosi na glavi.

Kupujte Vojno varčevalne znamke!

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nova društvena pravila, lično izdelana pisana, kovrta, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrabte se na največje slovensko unjako tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta vam bodo izdelala vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Onobito vam priporočamo soto pripravne Vplachine knjižice za člana in članice, izdelane v malem španem formatu in trdo vezane. Dalje imamo v zalogi soto prikladne Nakaznice za blagajnik za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter Počasnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahke vedne nastane pregled števila članov po skladih, ali razredih.

Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorce godnaveodnih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska “Glasilo K. S. K. Žežote”.

TELEFON CANAL 6027

Frank Grill's Dairy
Prva slovensko-hrvaška **MLEKARNA**

1818 W. 22nd Street Chicago, Illinois.

Se priporoča slovenskim in hrvaškim gospodinjam slovenske čikaške naselbine.

Mleko razvažam strankam po hišah točno vsak dan. Z velespoštovajem **Frank Grill, slovensko-hrvaški mlekar**

JOSIPPERKO
SLOVENSKA GOSTILNA

2236 S. Wood Street Chicago, Illinois

Telefon: Canal 250.

Se priporoča rojakom Slovenceem za obilen poset. “Dobra postrežba in dobra pijača”, to je moje geslo.

Martin Nemanich
SLOVENSKA GOSTILNA IN RESTAVRACIJA

1900 W. 22nd St., vogal So. Lincoln St., Chicago, Ill.

Rojaki Slovenci vedno dobro došli!

Za zastave, regalije in vse društvene potrebščine.

Prva in najstarejša domača tvrdka

F. Kerže Co.
2711 So. Millard Ave. Chicago Ill.

Vse delo in blago garantirano. — Ceniki zastonj.

Ne strašite se!

Vaš denar je varen!

Če tudi je razglašena vojna, se vlada ne bode polastila Vašega denarja, naloženega na banki. Tako izjavlja predsednikova vojna proklamacija. Kar je Vaše, je torej Vaše in ostane Vaše; nihče nima pravice do Vaše lastnine, dokler se Vi zadržite mirno in ne ružete zoper našo državo.

3% obresti na hranilnih ulogah

3%

Obresti ako nedvignjene, se priprišejo h glavnici in se tako zopet obrestujejo.

Pri nas bodele vedno dobro in uljudno postreženi po svojem rojaku.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav in članica Federalnega rezervnega sistema.

Denarja v stari kraj vam sedaj ne svetujemo pošiljati, tudi ne po brežičnem brzojavu, ker so razmere preveč nestanovitne. Oddajamo v najem varnostne škrinje po \$3.00 na leto za shranjenje vrednostnih papirjev in listin, kjer je potem isto varno pred ognjem in tatovi.

Poslojpe, kjer so naši uradi, je naša lastnina.

Naše banka je depozitni urad za sveto poštno hranilnico, za mesto Joliet, za okraj Will, za državo Illinois in za vlado Združenih držav.

Opdrto vsaki dan, razun nedelj in praznikov, od 9. dop. do 3. pop.

The Joliet National Bank
JOLIET, ILLINOIS

Kapital \$150,000. Rezervni sklad \$360,000.

Moje in zvestost

(Spartanski častnik švicarske garde Ludvika XVI.)
Napisal: general Jos. Spillmann S. J. Poslovenil

XV.

Napad.

Le s tešavo smo potegnili nazaj most, ko je bil de la Rozière zunaj in naši tainiki zopet notri. Siloma je rinilo ljudstvo za njimi tako da so prdenji akor v jarek popadali. Besen krik se je ozval, ko smo potegnili rožljajoče verige. "Bastijo hočemo!" je donelo iz tisočerihih grl, vse pa je prevpijal neki dolgin, ki se je zdel vodnik sodrge — Hulin (b. Hülén) se je imenoval, kakor sem zvedel: "Bastijo ali smrt!"

"Le kričite!" sem si mislil, ko sem stoječ poleg de Launaya z male line notranjega stolpa ob vratih razgledoval vrevo med napadaleci. Tu so ustrelili s stotinami pušk. Zasmeljal sem se na glas: "Kaj hoče ta otročja igra zoper trideset čevljev debelo zidovje?" "Že postaja resno!" je rekel poveljnik. "Glejte, tu plezajo tesarji na streho čuvajnice, da bi prebili verige, ki zadržujejo most na skripeih."

Res so bili smeli delavci bližnjih tesalščic po brunih splezalih preko jarka na nizko streho čuvajnice, prilonjene k vnanjim vratom, ter so od tam silovito mahali na verige.

"Doli, pri tej priči, ali pa dam ustreliti na vas!" jim je zaklical de Launay.

A že je z močnim zvenketom počila prva veriga, in koj se je tudi druga utrjala sama od sebe, ko ni mogla držati čelga bremena: gromko je stekel most navzdol. Besen krik zmagovalstva se je razlegel. S krikom: "Odprite! Odprite!" se je usula množica k vratom. Zagrmeli so udarci s sekirami in klavidi. Toliko da smo že utegnili spustiti v notranjo trdnjavo dvanaestorico invalidov, ki so bili branili vhod, ko sta že padli krili vrat iz tečajev, in je množica poplavila vnanji dvor, da tudi drugi most in notranja vrata z naskokom vzame.

A tu je bil most tako napravljen, da je bilo nemogoče od zunaj priti do verig. In zdaj so invalidi koji ustrelili na napadalec, ne da bi čakali povelja; razdražila jih je bila smrt tovariša, ki je bil padel pri obrambi vnanjih vrat. Nekaj napadalecev se je zgrudilo; bili so zadeti. Besno vpitje se je ozvalo z dvora, in kakor blisk se je raznesel po vsem Parizu klic: "Izdajstvo! Ljudstvo morijo!" Za hip je drhal osupnila. Hulin je zatulil: "Naprej! Jaz vas popeljem v Bastijo!" In zopet je razbesnel svojat drla naprej. Toda mi smo bili v naglici privlekli tri topove. Dva smo bili postavili v prtiličju obeh stolpov, ki sta zajemala vrata, in sicer tako, da sta dohod križem obstreljevala. Tretjega smo pripravili za pustno rešetko na mostovžu, vodečem k vratom, tako da bi pozdravil sovražnika z železno točo, ako bi se mu posrečilo, priti čez prekop in ulomiti vrata.

Ko je zdaj Hulin zopet pripeljal svoje čete, in so se pripravljali, da porinejo bruna preko jarka, smo jih sprejeli s strelom iz topa. Učinek je bil strahovit. Nikoli ne pozabim tega prizora. Dasi sem pozneje gledal prav tako in še bolj krvave boje, vendar je bilo to prvič, da sem zagledal strahoto vojne. Ko se je izgubil smodnikov dim, smo videli več kot sto mrtvih in ranjenih ležati na vnanjem dvorišču, in tla so se naglo rdečila od človeške krvi. V mozem mi je rezalo vpitje ranjenecv, in besen krik umikajočih se množic je stresal oazeče.

Zdaj se dalje časa niso več tvegali tako blizu ter so iz male razdalje s puškami in topovi obstreljevali naše zidove. Toda grom topov, klic, da more ljudstvo in da bodo iz Bastije ves Pariz zažgali, mrliči in ranjenecv, ko so jih na kozarah nosili po cestah, so zvaljali vedno novih čet na trg pred Bastijo in jačali naše napadalec. "Svobodo hočemo izvojevati! Parizu! Kri svojih bratov hočemo maščevati! Tiranom grad mora biti do tal porušeni!" Tako je bilo zdaj geslo drhali.

Štiri ure je že trajal boj. Trikrat je bila mestna hiša poslala poziv na vdajo. Tu je nastopilo

proti nam redno vojaštvo: kraljičin polk, ki je bil prelomil svojo prisego, in ga je zdaj Elie, eden izmed polkovnih častnikov, vodil zoper nas. Poslopja krog vnanjega dvora so zažgali; veliko množino drv in slame so nanosili in zaleteli. Veter je gnal ogenj in dim čez prekop, in plameni so švigali po zidovju. Zaman! Nič nismo mogli škodovati kamenitemu orjaku, ki je bil videti nepremagljiv. Tudi kroglice peterlih topov, ki jih je bil gardni polk s seboj pripeljal, in so jim zdaj stregle večše roke, so brez moči odletavale od trdnjave.

Toda naš poveljnik je bil ves zbehan. "Moramo se vdati!" je vpil.

"Kako to?" mu je zaklical vrli od Flue. "Šele eden je mrtev in dva ranjena. Zidovi gradu lahko več tednov vzdrže proti močnejšim topovom. Vsaj do jutri hočemo kralju držati trdnjavo."

"A ves Pariz je zoper nas! Ozrite se vendar po nepregledni množici!" je kričal de Launay. Res sem pozneje čul, da so ljudstva, ki se je bojevalo ali zvedavo gledalo, cenili na 100.000 glav.

"Kaj hočejo vse te ženske in otroci in vsa sodrگا!" je odgovoril od Flue. "Jaz vidim le telesno stražo, ki je prelomila prisego z njejnimi topovi, ki so kralju ukradeni. Dajmo jim okusiti še en naboj karteč."

"Ne! Prepovedujem! Nihče naj več ne ustrel!" Tako je zaklical in iztrgal topničarju tlečo lunto iz roke. Divje vrteč oči je planil v notranjščino gradu in zavpil: "Ako se nočete vdati, dobro! Pa umrite vsi z menoj. Jaz sem vseeno izgubljen!"

"Kaj hoče?" sem vprašal podčastnika Bequarda, stoječega poleg mene.

"Trdnjavo pognati v zrak, in s tem nas in te napadalec in polovico Pariza pogrebsti pod razvalinami! 200 centov smodnika je shranjenega v kletih onega stolpa," je dejal Bequard, bled od groze.

"To se ne sme zgoditi!" sem kričnil. "Alo! Pokazite mi pot — za njim!"

Skoz temačne, ozke hodnike po stopniščih gori in doli, in zopet po strmih, opozeljih zavitih stopnicah navzdol, sva dospela v temne prehode, kamor ni prodirala svetloba dneva. Tu je moj vodnik padel na vlažnih tleh, ki so bila preplečena — kakor tudi stene — z zelenim glenom, in baklja v njegovih rokah je ugasilna.

"Naprej, naprej!" sem zaklical v smrtnem strahu. Zakaj v temi sem čul Launayeve korake in videl, kako se ognjena iskra kakor kresnica zibaje pomika naprej. "Poveljnikova lunta!" sem jeknil. "Ako pade v smodnikovo klet, zleti v zrak Bastija in mi —!" Nisem hotel misliti do kraja; stisnil sem zobe; zmolil pol češčenamarije; zdelo se mi je, da vidim ubogo staro mamico, in prišla mi je na misel nekova nora otročarija, s katero sem jo bil nekaj kot deček užalil. — A Bog vedi! kesa menda sploh nisem oбудil. Tu je ognjena iskra mahoma izgnila, in slišal sem, kako so se zaprla vrata.

"Naprej!" je zaklical zdaj tudi moj tovariš, ki se je bil pobral, "naprej, ali pa pridemo prepozno!"

"Jeli v kleti?" sem vprašal, tipaje v tem ob vlažnem zidu in pospešuje korake, čeprav v nevarnosti, da padem po kakšnih neznanjih stopnicah.

"Ne vem prav, kje smo," je odgovoril podčastnik. "A mislim, da se mora hodnik tu nekje zaviti na desno, in potem smo čisto blizu kleti."

Komaj je bil izgovoril, ko sem z naprej tipajočo roko začutil, da se zid v topem kotu obrača, in okrenivši se na desno sem videl le nekaj korakov proč gorečo lunto. Poveljnik je pri nješem svitu pravkar iskal odprtine za ključ v nizkih vratih. S krikom sva planila nanj, in dočim ga je Bequard pripel, sem mu jaz iztrgal vrvice iz rok ter jo pohodil na vlažnih tleh.

"Gospod poveljnik," sem rekel,

"zaključeno budi bog, da niste izvalili tega zločina, ki bi bil z nami vrst silezi nedolžnih pahlja in smrti! Ako se moramo umreti, bodi poštna vojaška smrt v boju na prestrelbah. Toda saj ni še nič izgubljenega!"

"Jaz sem izgubljen!" je jadoval nearečnej. "Raztrgajo me na kose. A storite kar hočete."

Dočela strt je pustil, da sva gneljala nazaj. Ko smo zopet prišli na svetlo in stopili ven k invalidom, ki so z našimi vojaki še vedno stražili vrta, smo na prvi pogled spoznali, da se je obrnilo močno na slabše. Poveljnikov obup se je bil polastil tudi invalidov, in zdaj so zahtevali, da se vdamo. "Meni je vse prav. Sicer me bodo raztrgali na kose. A radi mene se vdajte," je venomer ponavljal de Launay. Zaman smo si prizadevali od Flue in jaz in nekovi star častnik od posadke, če se ne motim z imenom de Losme, da bi vdahnil moštvo novega poguma.

"Dovolite mi vsaj še en strel s topom, in boste videli, kako bodo ti nezvesti gardisti pokazali pete," je prigovarjal Flue. A nič ni pomagalo. Velika večina je vstrajala na tem, da se vdamo. "Dobro, pa se vsaj častno vdajmo," je zaklical od Flue. "Zahtevajmo prost odhod z vojaškimi častmi."

Ta predlog jim je bil po volji, in poslali smo bobnarja na ploščad, ki je dal znamenje, da se želimo dogovarjati. Mej tem časom je nam spregovoril vrli Unterwaldnee po nemško: "Zdaj pa, ljubi rojaki, pride teška ura. Po moji misli je ta drhal tu zunaj čisto zmožna, vse nam obljubiti, a vse obljube prelomiti, kakor so prelomili kralju dano prisego. Pripomočimo se ljubi Materi Božji z Rickenbacha in mojemu dedu, blaženemu bratu Nikolaju v Ranftu, da nam pomoreta v tej sili s svojo prošnjo. Brat Nikolaj ima srce za poštnene vojake; zakaj sam se je v marsikaterem pravičnem sporu boril za domovino in še nikoli me v sili ni zapustil. Jaz za vas vse zaobljubim en post in eno božjo pot na Rickenbach in v Ranft. Vi pa potem storite, kakor hočete. Tako, zdaj pa si stisnimo roke in zmolimo krepak očenaš kakor naši dedje, kadar so šli v boj. To ne nasprotuje ne zvestobi ne junaštvu!"

Bog plati poštnjaku te vrle besede! Kakor so bile preproste, so mi zvalile roso v oči. Pristrčno sem mu stisnil roko, zmolil svoj očenaš, zaobljubil romati v Einsiedeln, ki je bliže Zuga ko Rickenbach, in sem tedaj bil dočela umirjen; pripravljen na življenje in smrt.

Medtem so bili oni zunaj opazili naše znamenje; grom topov je utihnil, in poročnik Elie od kraljičinega polka, orjaški Hiulin in nekateri drugi so se bližali našim vratom.

"Spustite takoj most in odprite!" je vpil Hulin.

"Čim nam s častno besedo zagotovite prost odhod v orožju in z vojaškimi častmi," se je glasil odgovor.

"Morilec ljudstva, ki so kri naših bratov v potokih prelivali! Nikdar!" je odgovoril Hulin.

"Ali naj torej gremo pod nož?" je zaklical de Launay. "Prav. A z nami pojdeto tudi vi. Imamo 200 centov smodnika. Ž njim poženemo Bastijo v zrak in sebe in vas, ako vderete s silo."

"Vdamo se vam, ako zanesete našemu življenju," so se zdaj odzvali mnogi glasovi iz čete invalidov.

Vojaki od zunaj so zaklicali:

Liniment.

Za dobro in uspešno domačo rabo bi morala vedno imeti to zdravilo vsaka družina, kajti to zdravilo krasno odpravi bolečine v prsih, v križu, v kolkih, ali kjerkoli si želi, če so te bolečine nastale valod revmatizma, ali prehlada.

Severa's

(Severova zdravila) Gothard Oil
Severno Gothardsko olje je znano kot izborno maslo pri zdravljenju revmatizma, okorelosti udov, hrtobola in krčev. To je zelo uspešen lek, kojega naj bi imela pri rokah vsaka družina. Natančna navodila so označena na steklenici.

Cena 50 in 60 centov. Na prodaj v vseh lekarnah.

Čestna beseda! Nis balaga vam za svobodo!

Tedaj so invalidi, ne da bi čakali povelja, spustili most, potegnili pustno rešetko in odprli vrata. Neizmerna smagovalni krik je nepolnil ozašje, se širil preko množice ljudstva ter se nadaljeval dolgo v noč: "Zmagal! Zmagal! Bastija se vda!" A že mej ta prvi zmagovalni klic se je mešalo iz tisočerihih grl divje vrščanje šensak in bojazljivcev, ki so bili med bojem ostali zadaj: "Maščujmo! Maščujmo! Smrt poveljniku! Smrt tiranom rabljem! Smrt!"

(Dalje prihodajé.)

Kdor potuje po slabi poti, se bo kmalu ustavil.

Kranjske klobase

priznana najboljša, dobite pri meni sveže vsaki dan.

Priporočam svojo grocerijsko trgovino vsem rojakom in rojakinjam v Chicagu, posebno pa članicam in članicam naše K. S. K. J. Vaš sobrat

IVAN GOTTLEB
1821. W. 22nd St. (med Wood in Lincoln Str.) Chicago, Ill.

DRUŠTVO "MARIE SEDEM ZA
LOSTI" ST. S. K. S. K. J.
N. S. PITTSBURGH, PA.

Ima svojo redno mesečno sejo vsako drugo nedeljo v mesecu v Kranjskem Slovenskem Domu, 57 in Butler St. Pittsburgh, Pa.

Uradniki za leto 1918:
Predsednik: John Mravints, 1197 Hazlidge Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

I. tajnik: Frank Trempas, 4628 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.

Zastopnik: Jurij Gerguraš, 5104 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Društ. zdravnik: Dr. C. J. Stybr, 865 Lockhart St., N. S. Pittsburgh, Pa.

Člani se sprejemajo v društvo od 16. do 50. leta; posmrtnina je \$1000., \$500. ali \$250. Naše društvo plačuje vsak dan en dolar, ali \$7.00 bolniške podpore na teden.

Slovenci in Hrvati, kateri še niso pri nobenem društvu, spadajoče h K. S. K. J. se uljudno vabijo pod zastavo zgoraj omenjenega društva.

Za vsa pojasnila se obrnite na agorja imenovane uradnike društva. V slučaju bolezni se mora vsak član tega društva ogledati pri II. tajniku Frank Golobčič, 5212 Natrona alley, Pittsburgh, Pa., leti dan ko sboli in ravno tako zopet ko ozdravi.

Prva in edina slovenska trgovina z OBUVALOM (OBVLJI) v Chicagu, Ill.

Andrej Ogrič, lastnik
1845 W. 22. St., Chicago.

Se toplo priporoča rojakom Slovencem in bratom Hrvatom. — Svoji k svojim!

MARIJA SLUGA
1828 W 22nd St. Chicago, Ill.

Telephone Canal 4728
Iskusišena in z državnim dovoljenjem potrjena BABICA
se uljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam in ogrskim Slovencem.

Tvrđka E. Bachman, inkorp.
ZASTAVE, REGALJE IN RAZNE DRUŠTVENE POTREBŠČINE.

2107 S. Hamlin Ave., Chicago, Ill.
Telefon: Lawndale 441.

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Skoro že 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabijo z največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovalca zasluzi popolno zaupanje in čisljanje od strani številnih odjemalcev. Malo povljanje cen je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branili smo se dolgo zoper draginjo na vseh številnih potrebnih naših, a novi vojni davek nam je spodbil še zadnji steber in morali smo eno nekoliko povišati. Vsak prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanosti, ko moramo veliko več plačevati za potrebščine, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginji v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

torej ima tako zaupanje in vspeh med svetom, ker učini, da bol zgubi svoje stališče. Izmed vseh boleznih jih je devetdeset odstotkov povzročenih in spočetih v želodcu. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino očisti želodec in odstrani iz notranjščine drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen brlog zlotvornih tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakršne nepotrebne mešanice in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno začrće rudeče vino. V zavedi zabasnanosti, neprebavnosti, glavobola, pol-glavobola, nervoznosti, navadne slabobe, kakor tudi v žledolnih neprilikah, ki rade nadlegujejo ženske ob premembni žitja ali rudarje in druge delavce, ko delajo in vdihavajo plin, če rabite ta lek, boste našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodere vselej v koren bolečine, zato pa je zlasti v slučaju protina, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otepelosti glečnjev in drugih, najhitrejša in gotova pomoč. Jako je dobro tudi v zadevah odrgnin in oteklin itd., tudi za drgnjenje živcev in za mazanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

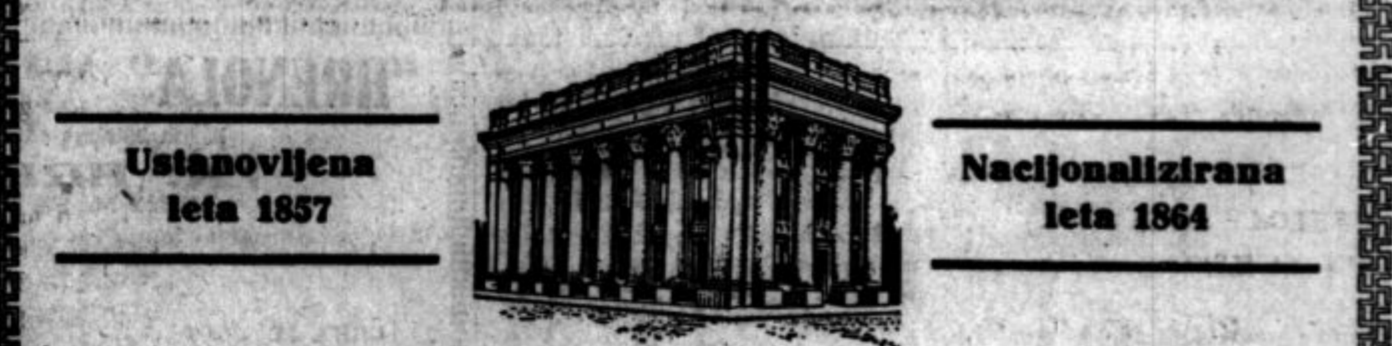
Trinerjev Antiputrin

je izvrstno in prav prijetno zdravilo za navadno rabo znotraj. Posebno za izpiranje grla in ust; istotako za čiščenje ran, izpuščajev in drugih kožnih otvorov. Dobi se v vseh lekarnah.

NAJNOVEJŠE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH RAZSTAVAH: GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1915, GRAND PRIX—PANAMA 1916.

JOSEPH TRINER
Manufacturing Chemists
1333-1343 So. Ashland Ave. CHICAGO, ILLINOIS

POD VLADNIM NADZORSTVOM ZEDINJENIH DRŽAV.

ŽE 60 LET

je ta banka varno žuvala in držala prihranke ljudstva našega mesta. Ustanovljena je bila leta 1857. Sedaj ima že 14,000 ulagateljev. Njeno skupno premoženje, ali imetje znaša nad \$8,500,000.00. Preostanek glavnice in čisti dobiček znaša nad \$550,000.00, kar se drži v posebnem zaščitenem skladu.

Naložite torej Vaše prihranke v NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI BANKI V JOLETU.

3% Narasitlo obresti so polletno pripisujejo k glavnici, ali pa izplačujoje na hranilno ulogo od \$1.00 naprej. 3%

FIRST NATIONAL BANK OF JOLIET.

Joliet, Illinois. "LJUDSKA BANKA".